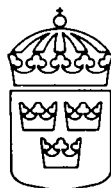

Konstitutionsutskottets betänkande 1985/86:7

om radio- och TV-sändningar i kabelnät m. m.
(del av prop. 1984/85:199, prop. 1984/85:208
jänte motioner)

KU
1985/86:7

Sammanfattning

Våren 1985 lade regeringen i propositionerna 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar i kabelnät och 1984/85:208 om ansvarighet för lokala kabelsändningar fram förslag till regler för lokala kabelsändningar av ljudradio- och TV-program till allmänheten. Konstitutionsutskottet tog upp de nämnda propositionerna jämte följdmotioner och vissa under allmänna motionstiden 1985 väckta motioner till behandling i betänkandet KU 1984/85:37.

Utskottet tillstyrkte de delar av proposition 1984/85:199 som gällde koncessionssystemet, förutsättningarna för sändningstillstånd, finansiering och reklam. Behandlingen av de delar av propositionen som gällde regler för återkallande av sändningstillstånd, rätt att meddela sändningsförbud samt förslagen i proposition 1984/85:208 om ansvarighet för lokala kabelsändningar föreslog utskottet bli uppskjuten till nästkommande riksmöte. Utskottet uttalade att utskottet därigenom skulle få möjlighet att överväga ändringar av de föreslagna reglerna. Principen borde enligt utskottets mening vara att frågor om ingripanden mot sändningar på grund av deras innehåll skall prövas i yttrandefrihetsrättslig ordning.

Inom utskottets kansli har därefter utarbetats lagförslag som framgår av bilaga 1. Lagrådets yttrande har inhämtats över dessa förslag, se bilaga 2.

Utskottet återupptar i detta betänkande behandlingen av de återstående delarna av proposition 1984/85:199 och av proposition 1984/85:208 jämte de uppskjutna motionsyrkanden som har samband med nämnda propositioner [1984/85:399 (m), 3192 yrkandena 1–3 (fp), 3193 yrkande 1 (vpk), 3194 yrkandena 1, 2 och 9 (m), 3195 yrkande 1 (c), 3221 (fp) och 3222 (m)]. Utskottet behandlar i detta betänkande även två under allmänna motionstiden 1985 väckta motioner som bl. a. tar upp frågan om inrättandet av en från Sveriges Radio-koncernen fristående TV-kanal, motionerna 1984/85:914 yrkande 2 (fp) och 2705 yrkandena 2 och 3 (m).

Utskottet har med anledning av propositionerna och med anledning av motionerna 399, 3192 yrkandena 1–3, 3193 yrkande 1, 3194 yrkandena 1, 2 och 9, 3195 yrkande 1, 3221 och 3222 framlagt förslag till lag om ändring i lagen om lokala kabelsändningar, lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar, lag om ändring i rättegångsbalken, lag om ändring i sekretesslagen och lag om ändring i lagen om ändring i lagen om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag enligt lydelse som framgår av bilaga

3 till betänkandet. Utskottets ställningstagande innebär att de regler om återkallelse av tillstånd m. m. som tar sikte på programmens innehåll (frånsett kommersiell reklam) tas in i lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Övriga regler om återkallelse m. m. infogas i lagen om lokala kabelsändningar. Reglerna i lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar innebär bl. a. att ingripanden mot fortsatt sändning kan göras när program innehållit våldsskildringar och pornografiska framställningar samt innefattat hets mot folkgrupp. Frågan om ingripande skall prövas av allmän domstol med jury efter framställning från justitiekanslern enligt samma principer som i yttrandefrihetsmål. Utskottet har avstyrkt motion 3194 yrkande 1 beträffande reglerna för ingripanden mot reklamslag. Nämnda motion och motion 3192 yrkande 1 har utskottet ansett besvarade vad gäller påföljder för bristande avgiftsbetalning. Utskottet har även ansett motionerna 399 och 3221 besvarade beträffande frågan om programutgivare för sändningar på tid som ställts till förfogande. Utskottet har vidare avstyrkt motionerna 914 yrkande 2 och 2705 yrkandena 2 och 3.

En gemensam borgerlig reservation har avgetts beträffande utformningen av reglerna om programutgivare i lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Reservationer av utskottets m-ledamöter har avgetts beträffande frågorna om ingripanden mot sändningar som innehållit kommersiell reklam och påföljd för bristande avgiftsbetalning. Angående ingripanden mot reklam har särskilda yttranden avgetts av fp- och c-ledamöterna. Beträffande frågan om ingripanden mot program som innefattat hets mot folkgrupp har ett särskilt yttrande avgetts av m-ledamöterna. Ett särskilt yttrande har även avgetts av vpk-ledamöten angående reglerna för verksamheten i lokala kabelsändningar.

En för m- och fp-ledamöterna gemensam reservation har avgetts beträffande frågan om inrättande av en från Sveriges Radio fristående TV-kanal. En reservation angående frågan om upphävande av lagen om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet har avgetts av m-ledamöterna.

Propositionerna

Hemställan

I proposition 1984/85:199 (utbildningsdepartementet) föreslås — såvitt nu är i fråga — att riksdagen antar det i propositionen framlagda förslaget till lag om lokala kabelsändningar. (Detta förslag har delvis redan behandlats av riksdagen, KU 1984/85:37.)

I proposition 1984/85:208 (justitiedepartementet) föreslås att riksdagen antar de i propositionen framlagda förslagen till

1. lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar,
2. lag om ändring i rättegångsbalken,
3. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
4. lag om ändring i lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag.

Huvudsakligt innehåll

I proposition 1984/85:199 behandlas frågor om lokala kabelsändningar av ljudradio- och TV-program till allmänheten. För närvarande gäller att sådan verksamhet inte får bedrivas av andra än programföretagen inom Sveriges Radio-koncernen och ett mindre antal tillståndshavare som av regeringen berättigats att vidaresända program från satelliter i fast trafik med stöd av en provisorisk lag.

Genom propositionen sker en betydande utvidgning av möjligheterna att få sändningstillstånd.

Varje sändningstillstånd skall avse ett visst område, normalt högst en kommun.

Kabelsändningar uppdelas i vidaresändningar av programkanaler från satelliter i fast trafik — satellitsändningar — och tillståndspliktiga sändningar av annat slag — egensändningar. Tillstånd till satellitsändningar skall kunna ges till var och en som förfogar över ett kabelnät (nätinnehavare) och till s. k. lokala kabelsändarföretag, i princip ett i varje kommun. Nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag skall vidare kunna få tillstånd att upplåta kanaler i ett kabelnät åt andra för egensändningar.

Med ett lokalt kabelsändarföretag avses en svensk juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar och i vilken ingår företrädare för olika intressen och meningsriktningar inom tillståndsområdet.

Särskilda regler föreslås med avseende på de sända programmets innehåll. Reglerna avser yttrandefrihetsbrott, våldsskildringar och pornografiska program samt kommersiell reklam och s. k. sponsrade program. Tillstånd skall kunna återkallas i vissa närmare angivna fall.

Frågor om lokala kabelsändningar såsom tillstånd och återkallelser prövas av en särskild statlig myndighet, kallad kabelnämnden. Nämndens beslut skall kunna överklagas till domstol.

Verksamheten föreslås reglerad i en särskild lag om lokala kabelsändningar, vilken föreslås träda i kraft den 1 januari 1986.

Behandlingen av de delar av propositionen som rör återkallelse av tillstånd till lokala kabelsändningar och förbud mot fortsatt sändning jämte även vissa andra stadganden (20—22, 24, 27—29 och 32—34 §§ i förslaget till lag om lokala kabelsändningar) uppsköts som tidigare nämnts av riksdagen till 1985/86 års riksmöte. Övriga delar av propositionens förslag antogs av riksdagen med vissa smärre ändringar.

I proposition 1984/85:208 föreslås en särskild lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Regleringen överensstämmer i stor utsträckning med de särskilda ansvarighetsregler som gäller för pressen, Sveriges Radio och närradion. Något särskilt straff- eller skadeståndsrättsligt ansvar skall inte gälla för den som har fått tillstånd enligt lagen om lokala kabelsändningar till samtidig och oförändrad vidaresändning av satellitprogram i kabelnät (satellitsändning). För andra slag av tillståndspliktiga ljudradio- och TV-sändningar i kabelnät (egensändningar) skall det däremot finnas särskilda ansvarighetsregler. Ansvarighetslagen skall knyta an till lagen om lokala kabelsändningar. Direktsändningar av dagshändelser eller av gudstjänster eller offentliga tillställningar, som anordnas av någon annan än den som sänder programmet eller programinslaget, undantas från de särskilda ansvarighetsreglerna.

För de lokala kabelsändarföretagens egensändningar skall programutgivare utses av företaget. En programutgivare skall utses för det samlade utbudet av program antingen i företagets samtliga kanaler eller i varje kanal. En särskild programutgivare skall kunna utses av företaget för program som sänds på sändningstid som ställs till förfogande för annan. Företaget får utse en eller flera personer att vara ställföreträdare för en programutgivare.

I fråga om andra egensändningar — dvs. sådana som sker i kanaler som tillståndshavaren har upplåtit åt någon annan — skall programutgivare utses av den som bedriver sändningarna. Denne får utse en eller flera ställföreträdare.

Motionsyrkanden i nu aktuella delar

Motioner väckta i anslutning till proposition 1984/85:199

I motion 1984/85:3192 av Bengt Westerberg m. fl. (fp) yrkas

1. att riksdagen beslutar att med avslag på proposition 1984/85:199 anta motionens förslag till lag om radio- och TV-sändningar i kabelnät och till ändringar i radiolagen,
2. att riksdagen beslutar att anta motionens förslag till lag om förbud mot kabelsändning i vissa fall,
3. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag till en utvidgning av den s. k. extremvåldsparagrafen till att också gälla kabel-TV.

I motion 1984/85:3193 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om regelverksamheten för kabel-TV.

I motion 1984/85:3194 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) yrkas

1. att riksdagen avslår propositionen såvitt avser förslaget att kabelnämnden skall kunna förbjuda vidare sändning av en programkanal eller återkalla ett meddelat sändningstillstånd,
2. att riksdagen beslutar att vid TV-sändning i kabelnät skall en ansvarig programutgivare finnas och att vid ifrågasatt yttrandefrihetsbrott skall tryckfrihetsförordningens bestämmelser om rättegång i huvudsak vara tillämpliga.
9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om yttrandefrihet och etableringsfrihet beträffande radio- och TV-sändningar i kabelnät.

I motion 1984/85:3195 av Sven-Erik Nordin m. fl. (c) yrkas

1. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts rörande den framtida lösningen av vissa yttrandefrihetsfrågor m. m.

Beträffande lagförslaget i motion 1984/85:3192 hänvisas till betänkandet KU 1984/85:37, bilaga 3.

Motionerna 1984/85:3192 yrkande 1, 3193 yrkande 1 och 3194 yrkande 9 har delvis behandlats av riksdagen våren 1985 (KU 1984/85:37).

I motion 1984/85:3221 av Karin Ahrland (fp) yrkas att riksdagen beslutar anta kabelansvarighetslagen med de i motionen föreslagna ändringarna.

I motion 1984/85:3222 av Anders Björck m. fl. (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts rörande innehållet i blivande yttrandefrihetsgrundlag.

Motioner väckta under allmänna motionstiden 1985

I motion 1984/85:399 av Gunnel Liljegren m. fl. (m) yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ansvarsförhållandena mellan kabel-TV-nät-ägare och kanalhyrare/programföretag regleras på i motionen föreslaget sätt.

I motion 1984/85:914 av Ingemar Eliasson och Jan-Erik Wikström (båda fp) yrkas — såvitt nu är i fråga —

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om etablerandet av ett från Sveriges Radio fristående TV-företag.

I motion 1984/85:2705 av Anders Björck m. fl. (m) yrkas — såvitt nu är i fråga —

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om skapandet av ett fristående TV 3,

3. att riksdagen upphäver lagen av den 1 april 1966 om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet.

Utskottet

Kabel-TV-frågorna

Inledning

Våren 1985 lade regeringen i proposition 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar i kabelnät samt i proposition 1984/85:208 om ansvarighet för lokala kabelsändningar m. m. fram förslag till regler för lokala kabelsändningar av ljudradio- och TV-program till allmänheten. Konstitutionsutskottet tog upp de nämnda propositionerna jämte följdmotioner och vissa under allmänna motionstiden väckta motioner till behandling i betänkandet KU 1984/85:37.

Förslaget i proposition 1984/85:199 innebar bl. a. att en särskild myndighet, kabelnämnden, under vissa villkor på grund av programmens innehåll skulle få dra in rätten att sända. De föreslagna sanktionsreglerna tog sikte på program som innehållit hets mot folkgrupp, våldsskildringar och pornografiska skildringar och sändningar som i en dom befunnits innefatta yttrandefrihetsbrott. Propositionen innehöll också förslag om att kabelnämnden skulle kunna återkalla sändningstillstånd eller förbjuda fortsatt sändning i de fall då tillståndshavaren inte längre fyller förutsättningarna för att

få tillstånd, har överträtt de regler för ordningen i trådsändningar som uppställs i koncessionssystemet eller sänt program som innehållit kommersiell reklam.

Beträffande reglerna för kommersiell reklam samt de återkallelse regler som inte tog sikte på programmets innehåll uttalade utskottets majoritet sig för propositionens förslag. Beträffande övriga grunder för ingripanden uttalade ett enigt utskottet bl. a. följande.

Yttrandefrihetsutredningen har i sitt förslag till yttrandefrihetsgrundlag beträffande trådsändningar förordat en undantagsregel som skall medge föreskrifter med syfte att möjliggöra ingripanden mot fortsatt sändning av ett utbud som är ensidigt inriktat på våldsframställningar och pornografiska skildringar. Avsikten är att motverka etablerandet av "porr- och våldskanaler". Utredningen framhåller att med den valda metoden kan ingripanden riktas endast mot programdistributörer som på ett dokumenterat sätt har renodlat sina utbud för en exploatering av våldet eller pornografin. De kan berövas rätten att sända, men detta bör enligt utredningen ske först efter prövning i former som ligger så nära de yttrandefrihetsrättsliga som möjligt.

När det gäller våldsskildringar vill utskottet vidare i detta sammanhang erinra om uttalandena i betänkandet KU 1980/81:28 om åtgärder mot videogram med våldsinslag. Utskottet framhöll där att intresset av att skydda barn och ungdom mot skadeverkningar av våldsframställningar uppenbarligen var ett sådant särskilt viktigt skäl som enligt 2 kap. 13 § första stycket RF får föranleda begränsningar i yttrandefriheten. Därtill kunde enligt utskottet ett förbud mot spridning av närgångna skildringar av brutalt våld tillkomna endast i spekulationssyfte inte kränka de syften som bär upp reglerna om yttrandefrihet. Om det var nödvändigt för att tillgodose det angivna intresset ansåg utskottet att ett sådant förbud också kunde riktas mot vuxna.

Som nyss framgått har yttrandefrihetsutredningen ansett det befogat att beträffande trådsändningar i vissa fall möjliggöra ingripanden mot fortsatt sändning på grund av sändningarnas innehåll. Den metod som yttrandefrihetsutredningen föreslagit när det gäller ingripanden mot våldsskildringar och pornografiska inslag bör enligt utskottets mening kunna användas även beträffande inslag som innefattar rasdiskriminering och hets mot folkgrupp. Utskottet har med hänsyn till det anförda ingenting att erinra mot att ingripanden får göras i här nämnda fall.

Utskottet hyser däremot betänkligheter beträffande det i proposition 1984/85:199 föreslagna förfarandet vid sådana ingripanden. Det kan således inte anses tillfredsställande att ett administrativt organ, kabelnämnden, får befogenhet att återkalla sändningstillstånd eller meddela sändningsförbud på grund av programmets innehåll. Utskottets principiella uppfattning är att sådana frågor bör prövas i yttrandefrihetsrättslig ordning, huvudsakligen i enlighet med yttrandefrihetsutredningens förslag. Med hänsyn till den korta tid som återstår av innevarande riksmöte är emellertid utskottet inte berett att redan nu ta definitiv ställning till dessa frågor. Behandlingen av dem bör därför uppskjutas till nästkommande riksmöte. Därigenom kommer utskottet att ha möjlighet att överväga ändringar i ansvarsreglerna i enlighet med de nyss angivna principerna.

Utskottets ställningstagande innebar att förslaget till lag om lokala kabelsändningar i proposition 1984/85:199 borde antas med undantag av 20—22, 24, 27—29 och 32—34 §§. Vissa andra smärre ändringar föreslogs också. Sammanlagt 14 reservationer och två särskilda yttranden avgavs.

Riksdagen följde utskottet. (Beträffande det närmare innehållet av utskottets beslut i dessa delar hänvisas till betänkandet KU 1984/85:37.)

Utskottet återupptar nu behandlingen av de återstående delarna av proposition 1984/85:199 och av proposition 1984/85:208 jämte de motionsyrkanden som har samband med nämnda propositioner. Utskottet behandlar i detta betänkande även två under allmänna motionstiden 1985 väckta motioner med krav på att en från Sveriges Radio-koncernen fristående TV-kanal skall inrättas, motionerna 1984/85:914 yrkande 2 (fp) och 2705 yrkande 2 (m), samt att lagen om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet skall upphävas, motion 2705 yrkande 3.

I motion 3192 (fp) yrkas avslag på förslaget i proposition 1984/85:199 i de delar som gäller grunderna och formerna för ingripanden mot sändningar på grund av deras innehåll. Motionärerna föreslår i stället att ingripanden på grund av missbruk av yttrandefriheten skall på talan av justitiekanslern prövas av domstol under medverkan av jury. Brott mot föreskrifter av ordningskaraktär bör enligt motionen följas av straffrättsliga sanktioner. Vidare anser motionärerna att en utvidgning av den s. k. extremvåldsparagrafen till att gälla också kabelsändningar bör ske.

Enligt motion 3194 (m) saknas skäl att ingripa mot utsändningar i TV som innefattar yttrandefrihetsbrott på annat sätt än vad som gäller beträffande brottsligt innehåll i tryckt skrift. Frågor rörande sändningstillstånd bör enligt motionen således regleras med tryckfrihetsförordningen som förebild. Förslaget i proposition 1984/85:199 i denna del avstyrks följaktligen.

Motionärerna i motion 3195 (c) motsätter sig inte att de i sistnämnda proposition föreslagna reglerna om rätt för kabelnämnden att meddela sändningsförbud accepteras i ett inledningsskede. Senast i anslutning till att riksdagen föreläggs förslag om en yttrandefrihetslagstiftning bör enligt motionen dock dessa frågor få en annan lösning som närmare ansluter till det sätt på vilket ansvar och påföljd inom massmediesektorn i övrigt regleras. Motionärerna anser att bl. a. handläggning i domstol bör ingå i en sådan reglering och att administrativ indragningsmakt bör utmönstras.

I motion 3193 (vpk) ställer sig motionärerna positiva till att särskilda programregler föreslås vad avser yttrandefrihetsbrott, våldsskildringar och pornografi. Motionärerna anser emellertid inte de föreslagna reglerna tillräckliga. Programreglerna bör enligt motionen i stället utformas mer lika dem som i dag gäller för Sveriges Radios produktion.

I motion 399 (m) anförs bl. a. att organisationer, företag etc. som sänder via kabel bör ha en "ansvarig utgivare" och att tryckfrihetslagstiftningen med vederbörliga ändringar skall kunna tillämpas också på kabel-TV.

Vissa invändningar mot förslaget i proposition 1984/85:208 framförs i motion 3221 (fp) under hänvisning till vad som anförts i motion 3192. Förslagen i denna proposition godtas i motion 3222 (m) men motionärerna vill att riksdagen skall göra ett tillkännagivande angående innehållet i en kommande yttrandefrihetsgrundlag.

Inom utskottets kansli har som nämnts upprättats ett förslag till lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar samt ett omarbetat förslag till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar (se bilaga 1).

Förslagen innebär i korthet följande:

De regler om återkallelse av tillstånd m. m. som tar sikte på programmets innehåll (frånsett kommersiell reklam) tas in i lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Övriga regler om återkallelse m. m. infogas i lagen om lokala kabelsändningar.

Denna lagtekniska lösning medför behov av viss omredigering i lagen om lokala kabelsändningar, eftersom tillkommande bestämmelser inte lämpligen kan fogas in i de luckor i paragrafföljden som lagen för närvarande har. Därutöver föreslås vissa andra mindre justeringar i lagtexten (se bilaga 1).

Förslaget till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar i proposition 1984/85:208 innehöll nio paragrafer. Frånsett vissa smärre justeringar, bl. a. en uppdelning av 1 § i två paragrafer och ett tillägg till 1 § som anger lagens utvidgade tillämpningsområde, kvarstår dessa oförändrade i det nya förslaget. Därutöver föreslås ytterligare tolv paragrafer i lagen. I 11—13 §§ anges i vilka fall sändningar får förbjudas. De grunder som anges är med ett undantag i huvudsak desamma som i de tidigare förslagen i proposition 1984/85:199, ensidig inriktning på våldsskildringar eller pornografi, skildringar av sexuellt våld eller tvång eller av grovt våld mot människor eller djur samt hets mot folkgrupp. Det nya förslaget innehåller dock inte någon bestämmelse om att tillstånd skall kunna återkallas om ett program sänts som i lagakraftgående dom har befunnits innefatta yttrandefrihetsbrott. I 14—22 §§ regleras ordningen för ingripanden. Talan skall enligt förslaget föras av justitiekanslern och frågan prövas av domstol med jury på i princip samma sätt som i yttrandefrihetsmål.

Allmänna synpunkter på lagförslagen

Utskottet beslöt den 24 oktober 1985 att utan eget ställningstagande till de framlagda förslagen inhämta lagrådets yttrande över dem. Lagrådet har avgett sitt yttrande den 8 november 1985 (bilaga 2).

Lagrådet framhåller inledningsvis att de utarbetade lagförslagen tillgodoser vad utskottet uttalat om formerna för ingripanden på grund av innehållet i sändningar och att de innebär en viss åtstramning av förutsättningarna för ingripanden. Lagrådet framhåller vidare att de framlagda lagförslagen inte möter några invändningar i huvudsaken. Vid genomförandet av en ny beslutsordning, med redan förstainstansprövningen förlagd till domstol, inställer sig enligt lagrådet dock en del problem. På vissa punkter föreslås därför förändringar i de remitterade lagförslagen. Lagrådet understryker även det uttalande som lagrådet tidigare gjort vid behandlingen av proposition 1984/85:199 att den föreslagna regleringen av kabel-TV-verksamheten får ses som ett provisorium och att en mera allsidig prövning av yttrandefrihetsfrågorna torde yppa sig vid behandlingen av betänkandet Värna yttrandefriheten. (SOU 1983:70).

Utskottet vill till en början framhålla att även enligt utskottets mening får de nu framlagda förslagen ses som en tillfällig lösning i avvaktan på att beredningen av yttrandefrihetsutredningens förslag skall avslutas. Enligt vad utskottet erfarit kan en proposition med yttrandefrihetsutredningens förslag som grund antas bli framlagd för riksdagen under innevarande val-

period. De ändringar i förhållande till förslagen i propositionerna 1984/85:199 och 208 som utskottet i det följande föreslår ligger enligt utskottets mening i linje med yttrandefrihetsutredningens förslag till lösning av aktuella frågor och kan därför antas komma att stå relativt nära den mer definitiva reglering dessa frågor senare kan få.

I likhet med vad som föreslagits i proposition 1984/85:199 kommer kabelnämnden även enligt förslaget i lagrådsremissen att få befogenhet att återkalla sändningstillstånd eller meddela sändningsförbud i de fall då tillståndshavaren inte längre fyller förutsättningarna för att få tillstånd, har överträtt de regler för ordningen i trådsändningar som har ställts upp i koncessionssystemet eller sänt program som innehållit kommersiell reklam. Enligt utskottets mening är de nu nämnda återkallelsegrunderna mindre lämpade för prövning i yttrandefrihetsrättslig ordning. Utskottet ansluter sig därför till förslagen i lagrådsremissen om en administrativ beslutsordning i dessa fall med möjlighet att anföra besvär i förvaltningsdomstol. Det kan dock möjligtvis ifrågasättas om inte återkallelse av sändningstillstånd resp. förbud mot fortsatt sändning är väl ingripande åtgärder för överträdelser av vissa av de ifrågavarande reglerna. Framför allt gäller detta enligt utskottets mening att sådana ingripanden kan ske på grund av att avgift i ärende om lokala kabelsändningar inte erlagts i tid. Utskottet återkommer till detta i samband med behandlingen av 23 § i förslaget till lag om ändring i lagen om lokala kabelsändningar.

Kritik har även framförts mot vissa regler som redan antagits i lagen om lokala kabelsändningar. Utskottet är emellertid inte berett att i förevarande sammanhang föreslå andra ändringar i dessa regler än vissa redaktionella ändringar och sådana följdändringar som blir nödvändiga med hänsyn till de tillkommande paragraferna. Ordningen för ingripanden mot trådsändningar kommer som nyss nämnts att på nytt övervägas i samband med behandlingen av yttrandefrihetsutredningens förslag. Utskottet erinrar även om föredragande statsråds uttalande i proposition 1984/85:199 att den snabba tekniska utvecklingen kan göra det nödvändigt att ompröva reglerna inom en relativt kort tid samt att den våren 1985 tillsatta radiolagsutredningen har till uppgift att utreda frågor om vidare sändning av satellitprogram i kabelnät. Det pågående utredningsarbetet och erfarenheterna av verksamheten med lokala kabelsändningar bör därför avvaktas innan ändringar i de nyligen antagna reglerna aktualiseras.

Utskottet kommer i det följande att behandla de synpunkter lagrådet i övrigt framfört och med anledning därav föreslå vissa ändringar och tillägg i förhållande till förslagen i lagrådsremissen. I den mån utskottet inte särskilt anger annat biträder utskottet lagförslagen och motiveringarna i lagrådsremissen.

Förslaget till lag om ändring i lagen om lokala kabelsändningar

Lagrådsremissens förslag till ändring i lagen om lokala kabelsändningar innebär att de redan antagna reglerna i sak lämnas oförändrade. Vissa följdändringar och ändringar av redaktionell art, bl. a. i paragrafföljden, företas dock. Vidare införs sju nya paragrafer 23—27, 30 och 31 §§.

I 23 och 24 §§ regleras återkallelse av tillstånd och förbud mot vidare-sändning av en programkanal från satellit i vissa fall. Enligt 25 § kan kabel-nämnden under vissa förutsättningar besluta att den som bedriver egen-sändning i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna. De grunder för ingripanden som kan bli aktuella enligt dessa paragrafer är bl. a. att villkoren för koncession inte längre är uppfyllda, avgifter inte betalats och att reklam förekommit i egensändningar. 26 § föreskriver att om ett beslut enligt 25 § har meddelats skall tillståndshavaren se till att egensändningar-na upphör. I 27 § anges att ytterligare bestämmelser om inskränkningar i rätten att sända finns i lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Enligt 30 § skall kabelnämnden se till att programkanaler från satellit som vidare-sänds i landet spelas in och bevaras. 31 § innehåller en regel om att den som bedriver egensändningar är skyldig att på kabelnämndens begäran tillstålla nämnden sådan inspelning som avses i 9 § lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar.

Förutom vad avser 23 § åsyftar inte heller de nya stadgandena någon ändring i sak i förhållande till motsvarande delar av bestämmelserna i det i propositionen framlagda lagförslaget.

Lagrådet (s. 4—6) föreslår vissa omformuleringar av lagteknisk art be-träffande 23 och 26 §§. Utskottet kan instämma i vad lagrådet i dessa delar anfört. Ifrågavarande paragrafer bör således ändras i enlighet med vad lagrådet förordat.

Utskottet vill vidare påpeka att den lydelse av 23 § första stycket 2 som föreslås i lagrådsremissen innebär den ändringen i förhållande til propo-sitionsförslaget att återkallelse kan beslutas efter åsidosättande av vilken som helst regel i 16 §. Enligt motsvarigheten i propositionen (29 § 3) skulle åter-kallelse endast kunna ske efter vissa överträdelse av 25 § första stycket (16 § första stycket i lagrådsremissens förslag). Enligt utskottets mening får det anses mer konsekvent att återkallelse kan ske i samtliga i stadgandet angiv-na fall. Utskottet tillstyrker därför att paragrafen utformas i enlighet med förslaget i lagrådsremissen.

Enligt 23 § första stycket 3 kan ett tillstånd återkallas om tillståndshava-ren inte betalar avgift i ärende om lokala kabelsändningar inom föreskriven tid och har förelagts att betala avgift vid påföljd att tillståndet annars kan återkallas.

Utskottet anser att denna återkallelsegrund inger vissa betänkligheter. En bättre ordning från yttrandefrihetssynpunkt skulle vara att avgifterna vid bristande betalning i stället blir föremål för indrivning. Utskottet är emel-lertid inte berett att i nuvarande läge avvisa förslaget i denna del men förut-sätter att frågan blir föremål för överväganden i samband med beredningen av yttrandefrihetsutredningens förslag. Utskottet utgår också ifrån att den föreslagna regeln kommer att tillämpas med stor försiktighet och att åter-kallelse endast kommer i fråga vid allvarigare fall av bristande betalning.

Utskottet föreslår vidare vissa redaktionella ändringar av bestämmelser-na i 23 § andra stycket 2 och 25 § första stycket 4 angående förbud mot s. k. sponsring.

Det bör påpekas att sistnämnda regler inte är avsedda att innebära något förbud mot betald samhällsinformation från t. ex. en kommun (jfr prop. 1981/82:127, s. 21).

3—6 §§

Lagrådet föreslår att bestämmelserna om programutgivare i 3—6 §§ redigeras om i förtydligande syfte. Genom de av lagrådet föreslagna formuleringarna av paragraferna kommer enligt utskottets mening syftet med dem till klarare uttryck. Utskottet biträder således lagrådets förslag.

Om sändningstid ställs till förfogande för annan enligt 15 § första stycket lagen om lokala kabelsändningar får enligt 4 § i ansvarighetslagen kabelsändarföretaget utse en särskild programutgivare för de program som sänds under denna tid.

Denna regel har bl. a. i skrivelser till utskottet från Tidningsutgivareföreningen kritiserats på grund av att kabelsändarföretaget ensamt får avgöra om en särskild programutgivare skall utses eller ej. Den som sänder på tid som har ställts till förfogande har således ingen rätt att själv få utse programansvarig utan blir beroende av samtycke från kabelsändarföretaget.

Med hänsyn till den konstruktion som de föreslagna reglerna om programutgivare har krävs relativt omfattande ändringar för att tillgodose önskemålet om att den som fått sändningstid till sitt förfogande själv skall få utse programutgivare. På grund härav är utskottet inte berett att nu föreslå någon ändring av ifrågavarande regler. Utskottet har dock viss förståelse för den framförda kritiken. Enligt utskottets mening bör frågan därför uppmärksammas i samband med beredningen av yttrandefrihetsutredningens förslag och vid den utredning av reglerna för kabel-TV som radiolagsutredningen företar.

7 §

Lagrådet påpekar att det remitterade lagförslaget utformats på ett sådant sätt att regeln om skadeståndsansvar för dem som har bedrivit egensändningar inte blir tillämplig på vissa direktsändningar. Lagrådet anför att vid tillkomsten av radioansvarighetslagen (RAL) ansågs både hänsyn till de skadelidande och preventiva synpunkter tala för att låta programföretagets skadeståndsansvar omfatta även direktsändningar. Departementschefen påpekade att företaget kan förebygga och avhjälpa skadeverkningar på olika sätt, exempelvis genom urvalet av händelser som direktsänds eller genom att låta avbryta ett program när otillåtna yttranden förekommer eller göra tillrättalägganden i anslutning till programmet (prop. 1966:156 s. 50). Dessa synpunkter gör sig enligt lagrådet gällande också i fråga om kabelsändningar. Lagrådet förordar därför, i enlighet med vad massmediekommittén föreslagit, att 7 § skall vara tillämplig även på sådana direktsändningar som avses i 2 § andra stycket.

De skäl lagrådet anför angående skadeståndsansvar för direktsända inslag i egensändningar talar enligt utskottets mening för att de aktuella reglerna bör ändras i enlighet med vad lagrådet anför. Utskottet ansluter sig således till lagrådets förslag i denna del.

Som lagrådet påpekat framgår vad som avses med yttrandefrihetsbrott i ett program av 2 § RAL. Utskottet delar lagrådets åsikt att denna definition bör kunna tillämpas även i här aktuella fall.

Ändringarna i 7 § föranleder även en ändring i 2 §. Utskottet har inte någonting att erinra mot den av lagrådet föreslagna ändringen i 8 § att hänvisningen i denna paragraf endast skall omfatta de straffrättsliga ansvarighetsreglerna i 6 §.

11 och 12 §§

I lagrådsremissens lagförslag anges i dessa paragrafer de grundläggande reglerna om förbud mot sändning och återkallelse av sändningstillstånd.

Lagrådet konstaterar att förutsättningarna för ingripande enligt förslaget i lagrådsremissen har skärpts något i förhållande till förslagen i proposition 1984/85:199. Framför allt har någon motsvarighet inte upptagits till bestämmelsen om att ingripanden skall kunna beslutas när sändning skett av program som innefattat yttrandefrihetsbrott. Lagrådet finner att denna avvikelse bör godtas. De åtgärder som kommer i fråga utgör påföljder utöver dem som yttrandefrihetsbrott föranleder och avviker därmed från de grundläggande principerna i tryckfrihetsförordningen. Restriktivitet är därför enligt lagrådet motiverad. Lagrådet framhåller att det är angeläget att bestämmelserna inte avfattas på ett sådant sätt att ingripanden i realiteten omöjliggörs. Från denna utgångspunkt kritiserar utformningen av 12 § andra stycket. Det kan enligt lagrådet ifrågasättas om denna bestämmelse ger tillräckligt underlag för ingripanden mot sändningar som innefattar hets mot folkgrupp. Lagrådet anför vidare att det särskilt måste beaktas att förslaget medför den väsentliga ändringen i förhållande till propositionen, att redan prövningen i första instans förläggs till domstol. Med hänsyn härtill framstår det enligt lagrådet inte som motiverat att uppställa krav på lagakraftägande domar i brottmål. Huruvida förutsättningar föreligger för ett ingripande bör kunna anförtros åt yttrandefrihetsdomstolen att bedöma. En ändring i enlighet härmed leder enligt lagrådet också till en bättre relation mellan de fall som regleras i paragrafens första och andra stycken. Godtas detta förslag kan punkten om interimistiska beslut utgå.

Enligt förslaget i proposition 1984/85:199 skall tillstånd till vidareändring av en programkanal från satellit få förbjudas om det vid ett flertal tillfällen förekommit inslag som innefattat hets mot folkgrupp. Någon direkt motsvarighet till denna regel föreslås inte när det gäller egensändningarna. Beträffande dessa föreslås i stället att tillståndet får återkallas om ett program sänts som i en lagakraftägande dom har befunnits innefatta yttrandefrihetsbrott och som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten i lokala kabelsändningar. För att kunna ingripa mot program som innehållit hets mot folkgrupp krävs således enligt propositionsförslaget att det genom en dom fastslagits att brottet hets mot folkgrupp begåtts i programmet.

Som tidigare framgått har utskottet godtagit att sändningstillstånd kan dras in på grund av att programmen innehållit våldsskildringar och pornografi samt innefattat hets mot folkgrupp. Enligt utskottets mening kan det emellertid inte anses förenligt med en yttrandefrihetsrättslig ordning för ingripanden att alla typer av yttrandefrihetsbrott kan ligga till grund för beslut att beröva någon rätten att sända. Som lagrådet framhåller innebär

sändningsförbud och återkallelse av tillstånd påföljder utöver dem som yttrandefrihetsbrottet föranleder. Principen bör enligt utskottets mening vara att det endast är de straffrättsliga sanktionerna som skall träda in när yttrandefrihetsbrott har begåtts i en sändning och stor restriktivitet bör iaktas beträffande avsteg från denna princip. Utskottet vill även erinra om att yttrandefrihetsutredningen i sitt förslag beträffande trådsändningar enbart godtagit ingripanden mot fortsatt sändning när programmen innehållit våldsskildringar och pornografiska inslag. I enlighet med det anförda avsluter sig utskottet till lagrådsremissens förslag när det gäller grunderna för ingripanden. Utskottet hänvisar i övrigt till förslagets specialmotiveringar.

Som framgått ovan har inte heller lagrådet haft något att erinra mot de föreslagna grunderna för ingripanden. Däremot har lagrådet ansett att reglerna fått en alltför restriktiv utformning när det gäller förutsättningarna att ingripa mot program som innefattat hets mot folkgrupp. Enligt utskottets mening bör lagrådets förslag i denna del kunna godtas. Genom att prövningen förläggs till domstol redan i första instans och genom att frågan om ingripande skall prövas av jury kan intresset av att skydda yttrandefriheten anses tillräckligt tillgodosett.

Lagrådet har i anslutning till ifrågavarande paragrafer utvecklat innebörden av uttrycket "upprepade tillfällen". Utskottet kan anslutna sig till de synpunkter lagrådet framfört. Ingripanden bör således få ske med beaktande av överträdelser som prövats tidigare i samma slag av förfarande. Vare sig den tidigare rättegången utmynnat i någon åtgärd eller ej, bör, som lagrådet framhållit, vid den senare prövningen hänsyn kunna tas till vad som dittills förekommit i sändningarna.

Enligt propositionen och förslaget i lagrådsremissen får fortsatt vidare-sändning av en programkanal från satellit förbjudas om kanalen varit ensidigt inriktad på sändningar av våld eller pornografi. För att ingripanden skall kunna ske mot pornografiska inslag i egensändningar behöver sändningarna inte ha varit ensidigt inriktade på pornografiska skildringar. Det är tillräckligt att sådana inslag förekommit vid flera tillfällen. Gränsen för ingripande är således betydligt lägre när det gäller egensändningarna än för satellitsändningarna. Varken propositionens eller lagrådsremissens lagförslag innehåller emellertid några regler för det fall att egensändningar är ensidigt inriktade på att sända våldsskildringar. Enligt utskottets mening bör det finnas möjlighet att ingripa även mot egensändningar som är ensidigt inriktade på våldsskildringar i bild. Utskottet föreslår därför att en regel med denna innebörd tas in i den av lagrådet föreslagna 12 § första stycket 2.

Uttrycket "ensidigt inriktad" har inte närmare definierats i propositionen. Som framgår av specialmotiveringen i lagrådsremissen är stadgandets avsikt att hindra att renodlade vålds- eller pornografikanaler etableras. Det krävs således att en betydande del av sändningarna innehåller skildringar av nämnt slag. Någon närmare precisering är enligt utskottets mening inte möjlig att göra. I sista hand får det bli en fråga för rättstillämpningen att fastslå när detta rekvisit är uppfyllt.

Vad slutligen angår den omredigering av 11 och 12 §§ som lagrådet förordat ansluter sig utskottet till lagrådets förslag.

Enligt lagförslaget i lagrådsremissen skall frågorna om ingripanden mot fortsatt sändning och återkallelse av sändningstillstånd prövas av domstol med jury. Reglerna för förfarandet anges i 14–22 §§.

Lagrådet har inte haft någonting att erinra mot förslagets huvudlinjer. Lagrådet föreslår emellertid att lagförslaget kompletteras med en regel om för vilken tid ingripanden skall gälla samt hur denna tid skall fastställas i ett enskilt fall. Enligt lagrådet bör en tid om högst ett år gälla för ingripandena. Beträffande hur tiden skall fastställas i det enskilda fallet föreslår lagrådet att juryn endast bör pröva frågan om bifall eller avslag på justitiekanslerns framställning. I händelse av bifall till framställningen bör enligt lagrådet rätten fastställa den tid som skall gälla för ingripandet.

Utskottet biträder lagrådets förslag. Samma tidsgräns om högst ett år som skall gälla för de beslut om återkallelse av tillstånd som kabelnämnden fattar enligt lagen om lokala kabelsändningar bör även gälla för nu aktuella ingripanden. Som lagrådet framhållit bör tidsbestämningen i återkallelsefallen avse den tid som skall förflyta innan nytt tillstånd får ges. I övriga fall skall den tid fastställas under vilken ingripandet som sådant skall gälla.

16, 18, 20 och 22 §§

I anslutning till 16, 18 och 20 §§ framför lagrådet vissa synpunkter som rör de processuella reglerna. Utskottet godtar lagrådets förslag i dessa delar. Utskottet godtar även lagrådets förslag i anslutning till 22 § om att ett förbud mot vidare sändning av en satellitkanal bör gälla även mot dem som har fått tillstånd till vidare sändningar under målets handläggning eller efter det att dom meddelats.

Sammanfattning av utskottets ställningstaganden beträffande kabel-TV-frågorna

Med hänvisning till vad som ovan anförts framlägger utskottet förslag till lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar och till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar i enlighet med vad som framgår av *bilaga 3*. Utskottet har ingenting att erinra mot övriga lagförslag i proposition 1984/85:208. Vissa redaktionella ändringar måste dock göras.

Genom utskottets ställningstaganden är enligt utskottets mening motionerna 1984/85:399, 3192, 3193, 3194, 3195, 3221 och 3222 i motsvarande delar i allt väsentligt tillgodosedda. Utskottet avstyrker motion 3194 yrkande 1 beträffande reglerna för ingripanden mot reklaminslag. Nämnda motion och motion 3192 yrkande 1 får enligt utskottet anses besvarade med vad utskottet anfört beträffande påföljder för bristande avgiftsbetalning. Utskottet anser vidare motionerna 399 och 3221 besvarade vad angår frågan om programutgivare för sändningar på tid som ställts till förfogande.

Inrättande av en från Sveriges Radio fristående TV-kanal m. m.

I motionerna 1984/85:914 yrkande 2 av Ingemar Eliasson och Jan-Erik Wikström (fp) samt motion 1984/85:2705 yrkande 2 av Anders Björck m. fl.

(m) begärs att frågan om att etablera en från Sveriges Radio fristående TV-kanal skall utredas.

I motionerna framhålls att utöver de två kanaler som Sveriges Television nu disponerar finns det möjlighet att utnyttja ytterligare två kanaler för etersändningar. Motionärerna anser det angeläget att en tredje kanal får disponeras av ett från Sveriges Radio-koncernen fristående företag vars verksamhet finansierats med reklamintäkter.

I motion 2705 yrkande 3 föreslås att lagen om förbud i vissa fall mot rundradiosändningar på öppna havet skall upphävas.

Motionärerna anser att Sveriges Radios sändningsmonopol vad gäller ljudradion skall upphöra. Några i egentlig mening tekniska argument för ett bibehållande av monopolet finns enligt motionärerna inte och lokala och regionala radiostationer med olika typer av ägare bör därför ges rätt till radiosändningar.

En beredningsgrupp inom utbildningsdepartementet, vari ingår företrädare för de i riksdagen representerade politiska partierna, har till uppgift att behandla frågor som rör förberedelserna för en ny avtalsperiod för Sveriges Radio-koncernen. Vidare har en särskild utredare fått i uppdrag att bedöma vilka effekter reklam i företrädesvis TV kan förväntas få för ekonomin i andra medier och i andra reklamintäktsberoende verksamheter samt för förhållandena i näringslivet. Resultatet av den särskilda utredarens arbete kommer bl. a. att utgöra en del av underlaget för övervägandena i den parlamentariska beredningen för förberedelse av ett nytt radioavtal. Utredningsarbetet beräknas vara avslutat årsskiftet 1985-1986. Vidare har den våren 1985 tillsatta radiolagsutredningen till uppgift att företa en översyn av den radiorättsliga lagstiftningen.

Med hänvisning till det pågående utredningsarbetet avstyrker utskottet motionerna i nu aktuella delar.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *ingripanden mot reklaminslag*
att riksdagen avslår motion 1984/85:3194 yrkande 1 i ifrågavarande del,
2. beträffande *påföljd för bristande avgiftsbetalning*
att riksdagen förklarar motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 1 i ifrågavarande del besvarade med vad utskottet anfört,
3. beträffande *förslag till lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar*
att riksdagen med anledning av proposition 1984/85:199 och med anledning av motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i ifrågavarande del, 1984/85:3193 yrkande 1 i ifrågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 1 i ifrågavarande del antar förslag till lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar enligt lydelse som framgår av utskottets förslag i bilaga 3 till betänkandet,

4. beträffande *regler om programutgivare för sändningar på tid som ställts till förfogande*

att riksdagen förklarar motionerna 1984/85:399 i ifrågavarande del och 1984/85:3221 i ifrågavarande del besvarade med vad utskottet anfört,

5. beträffande *förslag till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar*

att riksdagen med anledning av propositionerna 1984/85:199 och 1984/85:208 och med anledning av motionerna 1984/85:399 i ifrågavarande del, 1984/85:3192 yrkandena 2 och 3, 1984/85:3193 yrkande 1 i ifrågavarande del, 1984/85:3194 yrkande 1 i ifrågavarande del, yrkande 2 och yrkande 9 i ifrågavarande del, 1984/85:3195 yrkande 1, 1984/85:3221 i ifrågavarande del och 1984/85:3222 antar förslag till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar enligt lydelse som framgår av utskottets förslag i bilaga 3 till betänkandet,

6. beträffande *övriga i proposition 1984/85:208 framlagda lagförslag*

att riksdagen med anledning av proposition 1984/85:208 antar

a) förslag till lag om ändring i rättegångsbalken enligt lydelse som framgår av utskottets förslag i bilaga 3 till betänkandet,

b) förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) enligt lydelse som framgår av utskottets förslag i bilaga 3 till betänkandet,

c) förslag till lag om ändring i lagen (1985:000) om ändring i lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag enligt lydelse som framgår av utskottets förslag i bilaga 3 till betänkandet,

7. beträffande *inrättande av en fristående TV-kanal*

att riksdagen avslår motionerna 1984/85:914 yrkande 2 och 1984/85:2705 yrkande 2,

8. beträffande *lagen om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet*

att riksdagen avslår motion 1984/85:2705 yrkande 3.

Stockholm den 3 december 1985 . . .

På konstitutionsutskottets vägnar

Olle Svensson

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Yngve Nyquist (s), Wivi-Anne Cederqvist (s), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Sören Lekberg (s), Bengt Kindbom (c), Nils Berndtson (vpk), Ulla Pettersson (s), Kristina Svensson (s), Ingela Mårtensson (fp) och Ove Karlsson (s).

1. beträffande *ingripanden mot reklaminslag* (mom.1)

Anders Björck, Hans Nyhage och Gunnar Biörck i Värmdö (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 9 börjar med "Utskottet ansluter" och slutar med "i förvaltningsdomstol." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med vad som anförts i motion 3194 att reklam och s. k. sponsrade program bör tillåtas i både satellit- och egensändningar. De nu aktuella förslagen om att kabelnämnden skall kunna återkalla sändningstillstånd resp. förbjuda fortsatt sändning på grund av reklaminslag i programmen är enligt utskottets mening inte godtagbara från yttrandefrihetssynpunkt. Vidare kan förslagen om förbud mot reklam i satellitsändningar antas ge upphov till betydande gränsdragningsproblem. Reglerna kommer dessutom att missgynna svenska företag. På grund av de kostnader som framställning av TV-program för med sig är enligt utskottets mening reklamintäkter och s. k. sponsring en förutsättning för att lokal TV-produktion i större omfattning skall kunna komma till stånd. Utskottet anser med hänsyn till det anförda att regeringen snarast bör omarbota de aktuella reglerna i enlighet med vad utskottet anfört. I övrigt kan utskottet ansluta sig till vad som föreslagits i denna del.

dels att utskottet under 1 bort hemställa

1. beträffande *ingripanden mot reklaminslag*

att riksdagen med anledning av motion 1984/85:3194 yrkande 1 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om ingripanden mot sponsrade program och program som innehållit reklam,

2. beträffande *påföljd för bristande avgiftsbetalning* (mom. 2)

Anders Björck, Hans Nyhage och Gunnar Biörck i Värmdö (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s 10 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "bristande betalning." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening är det från yttrandefrihetssynpunkt inte acceptabelt att ett sändningstillstånd kan återkallas på den grund att tillståndshavaren inte har betalt avgift i tid. Obetalda avgifter bör i stället bli föremål för indrivning. Utskottet anser med hänsyn till det anförda att regeringen snarast bör framlägga förslag till ändring av berörda regler i enlighet med vad utskottet anfört.

dels att utskottet under 2 bort hemställa

2. beträffande *påföljd för bristande avgiftsbetalning*,

att riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:3192 yrkande 1 i frågavarande del och 1984/85:3194 yrkande 1 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om påföljd för bristande avgiftsbetalning,

3. beträffande *regler om programutgivare för sändningar på tid som ställts till förfogande* (mom. 4)

Anders Björck (m), Birgit Friggebo (fp), Bertil Fiskesjö (c), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m), Bengt Kindbom (c) och Ingela Mårtensson (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Med hänsyn" och slutar med "radiolagsutredningen företar." bort ha följande lydelse:

Utskottet instämmer i den kritik som riktats mot ifrågavarande regel. Även enligt utskottets mening bör således den som sänder på tid som har ställts till förfogande själv få utse programutgivare för denna sändning. Utskottet anser med hänsyn härtill att regeringen snarast bör omarbete berörda bestämmelser i enlighet med vad utskottet förordat.

dels att utskottet under 4 bort hemställa

4. beträffande *regler om programutgivare för sändningar på tid som ställts till förfogande*

att riksdagen med anledning av motionerna 1984/85:399 i ifrågavarande del och 1984/85:3221 i ifrågavarande del som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört om reglerna för utseende av programutgivare,

4. beträffande *inrättande av en fristående TV-kanal* (mom. 7)

Anders Björck (m), Birgit Friggebo (fp), Hans Nyhage (m), Gunnar Biörck i Värmdö (m) och Ingela Mårtensson (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "aktuella delar." beträffande frågan om inrättandet av en fristående TV-kanal bort ha följande lydelse:

Som framhålls i motionerna 2705 och 914 finns det möjlighet att utöver de två kanaler som Sveriges Television nu disponerar utnyttja ytterligare två kanaler för etersändningar. Utskottet delar motionärernas åsikt att det är angeläget att en tredje kanal i första hand får disponeras av ett från Sveriges Television fristående företag. Kanalen bör vara rikstäckande. Den bör inte vara finansierad med licensavgifter utan ha rätt att driva verksamheten med hjälp av reklamintäkter. De närmare riktlinjerna och formerna för hur en sådan kanal skall etableras bör behandlas inom ramen för den parlamentariska beredningen. Med det anförda tillstyrker utskottet motionerna 2705 och 914 i aktuella delar.

dels att utskottet under 7 bort hemställa

7. beträffande *inrättande av en fristående TV-kanal*

att riksdagen med bifall till motionerna 1984/85:914 yrkande 2 och 1984/85:2705 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. beträffande lagen om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet (mom. 8)

Anders Björck, Hans Nyhage och Gunnar Biörck i Värmdö (alla m) anser dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Med hänvisning" och slutar med "aktuella delar." beträffande frågan om rundradiosändning på öppna havet bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att Sveriges Radios sändningsmonopol skall upphöra vad gäller ljudradion. Med hänsyn härtill är det enligt utskottets mening inte motiverat att bibehålla lagen (1966:78) om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet. Utskottet tillstyrker med det anförda motion 2705 i aktuell del.

dels att utskottet under 8 bort hemställa

8. beträffande lagen om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet

att riksdagen med bifall till motion 1984/85:2705 yrkande 3 antar följande förslag till lag om upphävande av lagen (1966:78) om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet.

Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1966:78) om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet

Härigenom föreskrivs att lagen (1966:78) om förbud i vissa fall mot rundradiosändning på öppna havet skall upphöra att gälla vid utgången av år 1985.

Särskilda yttranden

1. Ingripanden mot reklamslag

Birgit Friggebo och Ingela Mårtensson (båda fp) anför:

I samband med riksdagsbehandling av ifrågavarande propositioner våren 1985 tillstyrkte folkpartiets representant i utskottet i två reservationer att reklam i satellitsändningar och reklam och s. k. sponsring i egensändningar skulle få förekomma. I den ena reservationen anfördes att de i proposition 1984/85:199 föreslagna reglerna om reklam i satellitsändningar var utformade på ett sådant sätt att risken för gränsdragningsproblem skulle bli stor. Vidare framhölls att de skulle komma att missgynna svenskt näringsliv. Angående reklam i egensändningar påpekades att med hänsyn till de stora kostnaderna för TV-produktion var reklamintäkter och s. k. sponsring nödvändigt för att lokal TV-produktion i större omfattning skulle komma till stånd. Vi vidhåller folkpartiets tidigare uppfattning. Utskottets nu framlagda förslag överensstämmer inte med vår syn på hur reglerna bör utformas. Vi är emellertid inte beredda att i förevarande sammanhang föreslå ändringar i de aktuella reglerna utan avser att senare återkomma till dessa frågor.

2. Ingripanden mot reklamslag

Bertil Fiskesjö och Bengt Kindbom (båda c) anför:

I samband med riksdagsbehandlingen av ifrågavarande propositioner våren 1985 avgav centerpartiets utskottsledamöter två reservationer angående reklamfrågorna. I den ena tillstyrktes att reklam skulle få förekomma i satellitsändningar. De föreslagna reglerna i proposition 1984/85:199 var enligt reservanterna utformade på ett sådant sätt att de kunde antas ge upphov till gränsdragningsproblem. Dessutom missgynnade de svenskt näringsliv. Angående reklam i egensändningar anfördes bl. a. att det var angeläget att den lokala programproduktionen får sådana ekonomiska förutsättningar att den verkligen kommer till stånd.

Förutsättningarna att finansiera den med bidrag från kommuner och föreningsliv eller genom abonnemangsvgifter är emellertid små. Mot denna bakgrund borde enligt reservanterna i enlighet med vad som anförts i motion 3195 kabelnämnden bemyndigas att medge försök med reklamfinansiering på högst åtta orter och under en tid av högst två år. Resultatet från en sådan försöksverksamhet borde komma att utgöra ett värdefullt underlag vid ett slutligt ställningstagande till frågan huruvida reklamfinansiering av egensändningar skall tillåtas.

Vi vidhåller centerpartiets tidigare uppfattning. Vi är emellertid inte beredda att i förevarande sammanhang föreslå ändringar i de av utskottet framlagda lagförslagen men avser att senare återkomma till dessa frågor.

3. Ingripanden mot program som innefattat hets mot folkgrupp

Anders Björck, Hans Nyhage och Gunnar Biörck i Värmdö (alla m) anför:

Enligt förslaget i lagrådsremissen skall tillstånd till egensändningar få återkallas om brottet hets mot folkgrupp har begåtts i sändningsverksamheten vid upprepade tillfällen och detta fastställts genom lagakraftägande dom i brottmål. På samma grunder får bestämmas att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna. På förslag av lagrådet har utskottet slopat kravet på att det i lagakraftägande dom skall ha fastställts att hets mot folkgrupp förekommit. Vi ställer oss från rättssäkerhetssynpunkt tveksamma till ändringen men har accepterat den med hänsyn till att utskottets förslag får ses som en provisorisk lösning av de aktuella frågorna. På sikt bör dock enligt vår mening ifrågavarande regler utformas enligt förslaget i lagrådsremissen när det gäller kravet på att lagakraftägande domar skall föreligga.

4. Regelsystemet för lokala kabelsändningar

Nils Berndtson (vpk) anför:

Konstitutionsutskottet betonar i likhet med lagrådet att förslagen får ses som en tillfällig lösning i avvaktan på att beredningen av yttrandefrihetsutredningens förslag skall avslutas. Det finns sålunda tillfälle att i ett senare

sammanhang återkomma till olika frågeställningar. Något ytterligare yrkande med anledning av motion 1984/85:3193 utöver utskottets ställningstaganden har jag därför nu inte ansett nödvändigt.

KU 1985/86:7

I den inom utskottets kansli upprättade lagrådsremissen redovisas inledningsvis de framlagda lagförslagen. Därefter lämnas motiveringar till förslagen.

Lag

om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar

Enligt riksdagens beslut föreskrivs i fråga om lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar

dels att rubrikerna närmast före 19, 23, 25 och 30 §§ skall utgå,

dels att nuvarande 5–19 §§ samt 23, 25, 26, 30, 31 och 35 §§ skall betecknas 12, 5, 6, 7, 8, 20, 21, 9, 10, 11, 22, 18, 13, 19, 14, 15, 16, 17, 28, 29 respektive 32 §§,

dels att de nya 16 och 32 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 § skall lyda "Vissa begrepp",

dels att i lagen skall införas sju nya paragrafer, 23–27, 30 och 31 §§ av följande lydelse,

dels att i lagen närmast före 4, 14, 23 och 28 §§ skall införas fyra nya rubriker som skall lyda "Tillstånd till sändningar", "Innebörden av tillstånd m. m.", "Återkallelse av tillstånd i vissa fall, m. m." respektive "Kabelnämndens verksamhet m. m."

(Till följd härav kommer lagen att ha följande lydelse från och med den dag då denna lag träder i kraft.)

Vissa begrepp

1 § I denna lag finns föreskrifter om trådsändningar av radioprogram i lokala rundradiosändningar (lokala kabelsändningar).

2 § I lagen förstås med radiosändning, trådsändning, rundradiosändning och radioprogram detsamma som i radiolagen (1966:755). Vidare förstås med

kablnät: anläggning för lokala kabelsändningar,

kanal: det genom frekvensangivelse eller på annat därmed jämförligt sätt särskilt bestämda utrymme i ett kablnät som behövs för sändning av radioprogram,

programkanal: det samlade utbud av radioprogram som under en gemensam beteckning sänds i en kanal,

vidaresändning: samtidig och oförändrad återutsändning av en sändning,

satellit-sändning: vidaresändning av programkanaler från satelliter i fast trafik,

egensändning: sändning av annat slag än vidare-sändning.

KU 1985/86:7

Bil. 1

3 § Frågor om lokala kabelsändningar prövas av en för hela landet gemensam kabelnämnd. Nämnden skall även utöva tillsyn över verksamheten med lokala kabelsändningar.

Tillstånd till sändningar

4 § För lokala kabelsändningar krävs tillstånd om det inte är fråga om

1. vidare-sändningar enligt 5 § tredje stycket radiolagen (1966:755) eller
2. sändningar som enbart kan tas emot i bostäder och som inte når fler än cirka femtio bostäder.

5 § Tillstånd kan ges till

1. den som äger eller annars förfogar över ett kabelnät, om denne är svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige (nätinnehavare) och
2. en sådan svensk juridisk person som har bildats för att bedriva lokala kabelsändningar och i vilken ingår företrädare för olika intressen och meningsriktningar inom tillståndsområdet (lokalt kabelsändarföretag).

6 § Tillstånd att bedriva lokala kabelsändningar får avse satellitsändningar och egensändningar.

7 § Nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd till satellitsändningar.

Lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd till egensändningar.

8 § Nätinnehavare och lokala kabelsändarföretag kan få tillstånd att upplåta kanaler åt andra för egensändningar.

9 § Tillstånd får ges endast om sökanden kan förväntas fullgöra de ekonomiska förpliktelser som följer med den avsedda verksamheten.

10 § Tillstånd till satellitsändningar eller till upplåtelse av kanaler får ges endast om sökanden i god tid har berett dem som berörs av sändningarna tillfälle att framföra sina synpunkter på den avsedda verksamheten.

11 § Innan tillstånd till satellitsändningar eller till upplåtelse av kanaler meddelas skall kabelnämnden bereda den eller de kommuner, inom vilka sändningarna avses äga rum, tillfälle att yttra sig.

12 § Varje tillstånd skall avse ett visst område. Detta område får omfatta högst en kommun.

Om det finns särskilda skäl får kabelnämnden dock besluta att ett tillstånd skall avse två eller flera kommuner eller delar av dem.

13 § Ett tillstånd får meddelas för högst tre år.

Innebörden av tillstånd m. m.

14 § Tillstånd till satellitsändningar innebär rätt till vidare-sändning av programkanaler från satelliterna.

Tillståndshavaren skall hålla kabelnämnden underrättad om vilka programkanaler han vidareänder.

15 § Tillstånd att bedriva egensändningar innebär även rätt att ställa sändningstid till förfogande för annan.

Varje lokalt kabelsändarföretag skall vid utövandet av sin sändningsrätt sträva efter vidaste möjliga yttrandefrihet och informationsfrihet.

Företaget skall hålla kabelnämnden underrättad om i vilka kanaler det avser att bedriva egensändningar.

16 § Tillstånd till upplåtelse av kanaler i ett kabelnät innebär rätt för tillståndshavaren att genom avtal medge annan att ensam bedriva egensändningar i en kanal. Medgivandets verkan förfaller om det tillstånd som enligt 8 § meddelats för upplåtaren upphör att gälla.

Medgivande att bedriva egensändningar får ges endast till svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige.

Tillståndshavaren skall hålla kabelnämnden underrättad om hur många kanaler som han upplåter och till vem upplåtelse sker.

17 § Upplåtelse av kanal bör ske genom skriftligt avtal.

Tillståndshavaren får i fråga om sändningarnas innehåll inte föreskriva annat än att detta skall vara förenligt med gällande lagstiftning.

18 § Inom en kommun eller det större tillståndsområde som kabelnämnden kan ha fastställt får viss del av överföringen ske genom radiosändning.

19 § För lokala kabelsändningar gäller inte 6 och 7 §§ radiolagen (1966:755).

20 § Nätinnehavare som har fått tillstånd är skyldig att kostnadsfritt tillhandahålla en kanal i kabelnätet för lokalt kabelsändarföretags egensändningar av televisionsprogram.

Om det i ett kabelnät eller i någon del av det finns endast ett litet antal kanaler, får kabelnämnden medge undantag från skyldigheten enligt första stycket. Ett sådant undantag gäller intill dess ytterligare en kanal kan utnyttjas i nätet.

21 § Den, som har fått tillstånd till satellitsändningar eller till upplåtelse av kanaler, är skyldig att se till att de boende i fastigheter som ansluts till kabelnätet på ett tillfredsställande sätt kan ta emot radioprogram som sänds med stöd av 5 § första stycket radiolagen (1966:755) och som vid tillståndspe-riodens början är avsedda att tas emot inom tillståndsområdet.

Om skyldighet att tillgodose mottagning av ytterligare radioprogram kan komma i fråga vid omprövning av tillståndet, skall sökanden alltid vara förbehållen rätt att själv för televisionssändningar förfoga över minst två kanaler i kabelnätet eller, om endast en kanal återstår, denna.

22 § Satellitsändningar och egensändningar får inte förekomma i samma kanal eller i en kanal i vilken vidareändningar enligt 5 § tredje stycket radiolagen (1966:755) förekommer. Ett lokalt kabelsändarföretag och envar som har fått sändningsrätt genom upplåtelse skall bedriva sina egensändningar i särskilda kanaler.

Egensändningar inom ett tillståndsområde får inte innehålla vidaresända radioprogram som vid samma tillfälle vidaresänds inom ett annat tillståndsområde utanför kommunen eller det större tillståndsområde som kabelnämnden kan ha fastställt.

KU 1985/86:7
Bil. 1

Återkallelse av tillstånd i vissa fall, m. m.

23 § Kabelnämnden får återkalla ett tillstånd om tillståndshavaren

1. inte längre uppfyller det krav som gäller enligt 5 § 1 eller 2,
2. har brutit mot föreskrifterna i 16 §, 20 § första stycket, 21 § första stycket, 22 § eller 26 §,
3. inte betalar avgift i ärende om lokala kabelsändningar inom föreskriven tid och har förelagts att betala avgift vid påföljd att tillståndet annars kan återkallas.

Tillstånd till egensändningar får vidare återkallas om tillståndshavaren

1. har medgett kommersiell reklam i sändningarna eller gjort reklam för egen kommersiell verksamhet i dessa,
2. har sänt program eller programinslag, om pengar eller annan egendom har ställts till förfogande på villkor att programmet eller inslaget sänds,
3. har bedrivit sändningar utan att behörig programutgivare funnits.

Ett beslut om återkallelse på grund av att tillståndshavaren har brutit mot föreskrifterna i 20 § första stycket eller 22 § får avse en tid av högst ett år. Detsamma gäller återkallelse enligt andra stycket 1 eller 2.

24 § Fortsatt vidaresändning av en programkanal från satellit får förbjudas för en tid av högst ett år om det i programkanalen under en längre tid och i betydande omfattning har förekommit sådan kommersiell reklam som måste anses riktad särskilt till svenska konsumenter.

Ett förbud får dock meddelas endast om det med hänsyn till sändningarnas art och programkanalens karaktär och inriktning bedöms att ett förbud för programkanalen är godtagbart från yttrandefrihets- och informationsfrihetssynpunkt.

25 § Kabelnämnden får besluta att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna om han

1. inte längre uppfyller kraven enligt 16 § andra stycket,
2. har brutit mot 22 §,
3. har medgett kommersiell reklam eller gjort reklam för egen kommersiell verksamhet i sändningarna eller
4. har sänt program eller programinslag, om pengar eller annan egendom har ställts till förfogande på villkor att programmet eller inslaget sänds,
5. har bedrivit sändningar utan att behörig programutgivare funnits.

Ett beslut om återkallelse enligt 2, 3 eller 4 får avse en tid av högst ett år.

26 § Om ett beslut enligt 25 § har meddelats skall tillståndshavaren genast se till att egensändningarna upphör.

27 § I lagen (1985:00) om ansvarighet för lokala kabelsändningar finns ytterligare bestämmelser om inskränkningar i rätten att sända enligt denna lag.

28 § Kabelnämndens ordförande och vice ordförande skall vara lagfarna och erfarna i domarvärv.

29 § Om avgifter i ärenden om lokala kabelsändningar gäller särskilda bestämmelser.

30 § Kabelnämnden skall, i den utsträckning som behövs för efterhandsgranskning av programkanaler från satelliter som vidare sänds i landet, se till att programkanalerna spelas in och att inspelningarna bevaras.

31 § Den som bedriver egensändningar skall på uppmaning av kabelnämnden tillstålla nämnden sådan inspelning som avses i 9 § lagen (1985:00) om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Om han inte rättar sig efter en sådan uppmaning kan nämnden förelägga vite.

32 § Kabelnämndens beslut enligt 5, 7, 8, 12 och 13 §§, 20 § andra stycket, samt 23, 24 och 25 §§ får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut som kabelnämnden fattar enligt denna lag får ej överklagas.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

Lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller ljudradio- och televisionsprogram (radioprogram) som sänds med stöd av lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar.

I 2–10 §§ föreskrivs om yttrandefriheten i program i sådana egensändningar som avses i lagen om lokala kabelsändningar.

I 11–22 §§ finns bestämmelser om inskränkningar i vissa fall i rätten att sända enligt lagen om lokala kabelsändningar. I den lagen finns bestämmelser om sådana inskränkningar också i andra fall.

Yttrandefriheten i egensändningar

2 § Föreskrifterna i 2 §, 5 § andra stycket, 7 § första, tredje och fjärde styckena samt 8–9 a §§ radioansvarighetslagen (1966:756) är tillämpliga på radioprogram som anges i 1 § andra stycket. Därvid skall vad som sägs om radioprogram, programföretag och radioansvarighetslagen i stället avse program som avses i 1 § andra stycket, den som bedriver egensändningar respektive denna lag.

Första stycket gäller inte program eller delar av program som består i en direktsändning av en dagshändelse eller av en sådan gudstjänst eller offentlig tillställning som anordnas av någon annan än den som bedriver egensändningen. Inte heller gäller 5–8 §§ denna lag sådana program eller delar av program.

I frågor som inte behandlas i de angivna föreskrifterna i radioansvarighetslagen eller i denna lag gäller vad som föreskrivs i andra författningar.

3 § Den som avser att bedriva egensändningar skall för programverksamheten utse en programutgivare med uppgift att förebygga yttrandefrihetsbrott. Ett lokalt kabelsändarföretag får utse en programutgivare för varje kanal. Ställs sändningstid till förfogande för annan enligt 15 § första stycket lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar, får kabelsändarföretaget utse en särskild programutgivare för de program som sänds under denna tid. Mot programutgivarens vilja får ingenting sändas i den verksamhet för vilken han är utsedd.

En programutgivare skall vara myndig och ha hemvist i Sverige. Han får inte vara i konkurstillstånd. Den som skall bedriva egensändningar skall anmäla vem som är programutgivare till kabelnämnden.

Om den som är utsedd till programutgivare inte längre är behörig eller om hans uppdrag upphör, skall den som bedriver egensändningarna omedelbart utse en ny programutgivare. Sådan skyldighet gäller dock inte i fråga om särskilda programutgivare.

4 § Den som skall bedriva egensändningar får utse en eller flera personer att vara ställföreträdare för en programutgivare.

Föreskrifterna i 3 § andra stycket tillämpas också i fråga om ställföreträdare. Även bestämmelsen i 3 § första stycket fjärde meningen gäller i fråga om ställföreträdare, om denne tjänstgör i programutgivarens ställe.

5 § Varje egensändning av ett radioprogram skall avslutas med uppgift om vem som bedriver sändningen. Om en särskild programutgivare eller en ställföreträdare för programutgivaren skall ansvara för programmet, skall uppgift samtidigt lämnas om att denne tjänstgör som programutgivare.

6 § Den som är anmäld som programutgivare är ansvarig för yttrandefrihetsbrott i program som sänds i den verksamhet för vilken han är utsedd. En särskild programutgivare är dock ansvarig för ett program endast om han i sändningen av programmet anges vara programutgivare. Har en anmäld ställföreträdare tjänstgjort i programutgivarens ställe, är han ansvarig för programmet, om han i sändningen av programmet anges tjänstgöra som programutgivare.

Om någon behörig programutgivare eller ställföreträdare inte finns anmäld, vilar det ansvar för yttrandefrihetsbrott som programutgivaren eller ställföreträdaren skulle ha burit i stället på den som skall utse programutgivare. Detsamma gäller om uppdraget som programutgivare eller ställföreträdare har upphört.

Ansvar för yttrandefrihetsbrott i radioprogram eller för medverkan till ett sådant brott får inte ådömas någon annan än den som är ansvarig enligt första eller andra stycket.

7 § För skada på grund av yttrandefrihetsbrott i ett radioprogram svarar den som enligt 6 § är ansvarig för brottet.

Den som har bedrivit egensändningen är skyldig att ersätta skadan tillsammans med den som är ansvarig för brottet.

Skadeståndsskyldighet får inte åläggas någon annan än den som är ansvarig för skadan enligt första eller andra stycket.

8 § Den som enligt 6 eller 7 § är ansvarig för innehållet i ett radioprogram skall anses ha haft kännedom om innehållet och ha medgett att programmet sändes.

9 § Den som bedriver egensändningarna skall se till att varje program som sänds spelas in och att inspelningen bevaras minst sex månader från sändningen. Rätt att kostnadsfritt ta del av en sådan inspelning och få en utskrift av vad som har yttrats i programmet har

1. justitiekanslern,
2. en enskild som anser att ett yttrandefrihetsbrott mot honom har begåtts i programmet eller att han har lidit skada på grund av ett yttrandefrihetsbrott i programmet, om det inte är uppenbart att han inte berörs av programmet på ett sådant sätt att han kan vara målsägande.

10 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra någon av sina skyldigheter enligt 9 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för brott som avses i första stycket.

Inskränkningar i rätten att sända

11 § Fortsatt vidaresändning av en programkanal från satellit får förbjudas om

1. det i kanalen vid upprepade tillfällen har förekommit program som har innehållit rörliga bilder med skildringar av sexuellt våld eller tvång eller med närgångna eller utdragna skildringar av grovt våld mot människor eller djur, samt sändningarna inte har varit försvarliga med hänsyn till syftet och sammanhanget samt omständigheterna i övrigt, eller

2. kanalen har varit ensidigt inriktad på sändningar av pornografiska bilder eller våldsskildringar i bild.

Ett tillstånd till egensändningar får återkallas under de förutsättningar som anges i första stycket 1 eller på den grund att det i kanalen vid upprepade tillfällen annars har förekommit sändningar av pornografiska bilder. På samma grunder får bestämmas att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna.

12 § Fortsatt vidaresändning av en programkanal från satellit får förbjudas, om det i programkanalen vid upprepade tillfällen har förekommit program varigenom någon har uttryckt hot mot eller missaktning för en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung eller trosbekännelse.

Ett tillstånd till egensändningar får återkallas, om brottet hets mot folkgrupp har begåtts i sändningsverksamheten vid upprepade tillfällen och detta har fastställts genom lagakraftvägande dom i brottmål. Innan domen i brottmålet har vunnit laga kraft får ett interimistiskt beslut meddelas. På samma grunder får bestämmas att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna.

13 § Ett förordnande enligt 11 eller 12 § får meddelas endast om det med hänsyn till gärningarnas art och programkanalens karaktär och inriktning är

godtagbart från yttrande- och informationsfrihetssynpunkt. I övrigt skall frågor som avses i 11 och 12 §§ bedömas efter samma grunder som gäller för bedömning av missbruk av tryckfriheten enligt 1 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen.

14 § Talan om åtgärd enligt 11 eller 12 § förs av justitiekanslern.

15 § En framställning om förbud mot fortsatt vidaresändning av en programkanal från satellit upptas av Stockholms tingsrätt.

En framställning om återkallelse av tillstånd till egensändningar eller om förordnande att den som har fått en kanal upplåten till sig skall upphöra med sina sändningar skall upptas av den tingsrätt som är behörig att uppta tryckfrihetsmål från den kommun som sändningsrätten avser.

16 § En framställning om förbud mot vidaresändning av en programkanal från en satellit skall delges dem som har tillstånd till satellitsändningar.

En framställning om återkallelse av tillstånd till egensändningar eller om förordnande att den som har fått en kanal upplåten till sig skall upphöra med sina sändningar skall delges den vars rätt att sända det är fråga om.

Den som delges framställningen skall uppmanas att inkomma med en förklaring över den inom viss tid, högst fjorton dagar från delgivningen.

17 § Rätten skall vid förberedande behandling i den utsträckning det behövs bereda målet så att det kan avgöras vid en huvudförhandling som slutförs i ett enda sammanhang. Rätten får efter omständigheterna bestämma i vilken mån den förberedande behandlingen skall vara muntlig eller skriftlig.

18 § När målet är förberett skall rätten sätta ut en tid för huvudförhandlingen. Denna skall hållas inom fjorton dagar från det att den förberedande behandlingen har avslutats, om det inte finns något synnerligt hinder mot detta.

19 § Frågan om justitiekanslerns framställning bör bifallas skall prövas av en jury med nio medlemmar.

Om minst sex jurymän är ense om att framställningen bör bifallas, skall också rätten pröva frågan. I annat fall skall justitiekanslerns framställning ogillas.

I sist nämnda fall får talan inte föras mot domen i den delen.

20 § De som är jurymän för tryckfrihetsmål är behöriga att medverka i juryn.

Bestämmelserna i 12 kap. 10–12 §§ och 14 kap. 1–3 §§ tryckfrihetsförordningen och i 4–9 och 11 §§ lagen (1949:164) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål skall tillämpas också i mål om åtgärd enligt 11 eller 12 §. Vad som där sägs om frågan, om brott föreligger, skall därvid i stället avse frågan, om justitiekanslerns framställning bör bifallas.

21 § Bifalls justitiekanslerns framställning, skall motparten åläggas att ersätta kostnader som enligt rättens beslut har utgått av allmänna medel endast om det finns särskilda skäl till det. Om justitiekanslerns framställning ogillas har motparten rätt till ersättning av allmänna medel för kostnader som varit skäligen påkallade för att ta till vara hans rätt.

22 § Tingsrätten får förordna att en dom, varigenom justitiekanslerns framställning bifalls, skall lända till efterrättelse utan hinder av att den överklagas.

KU 1985/86:7
Bil. 1

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

Allmänna synpunkter

Riksdagen fattade på våren 1985 beslut med anledning av regeringens proposition 1984/85:199 om radio- och TV-sändningar i kabelnät. Beslutet innebar att lagen antogs med undantag för 20–22 §§, 24 §, 27–29 §§ och 32–34 §§. Behandlingen av de delar av propositionen som rörde dessa paragrafer uppsköts till 1985/86 års riksmöte (KU 1984/85:37, rskr. 398, SFS 1985:677).

Samtidigt beslutade riksdagen att till 1985/86 års riksmöte uppskjuta behandlingen av regeringens proposition 1984/85:208 om ansvarighet för lokala kabelsändningar, m. m. jämte vissa motioner.

De frågor som sköts upp rörde – förutom ansvarighetsreglerna – reglerna om återkallande av sändningstillstånd och rätt att meddela sändningsförbud jämte motionsyrkanden i anslutning härtill. De frågorna tas upp nu.

I enlighet med vad som sägs i KU 1984/85:37 bör vägledande för utformningen av en reglering vara att frågor om återkallelse av sändningstillstånd på grund av programmets innehåll skall prövas i yttrandefrihetsrättslig ordning. De fall där en sådan ordning i första hand är angelägen är de där det i sändningarna har förekommit våldsskildringar eller pornografiska skildringar eller också program som har innefattat hets mot folkgrupp. Återkallelse av ett sändningstillstånd eller meddelande av sändningsförbud är i dessa fall en sanktion som står de straffrättsliga ingripandena mot sådana gärningar nära och som det därför är naturligt att en jury får pröva. Övriga återkallelsegrunder har en annan karaktär och torde inte lämpa sig för en prövning i yttrandefrihetsrättslig ordning. En administrativ beslutsordning bör därför gälla i de fall då en tillståndshavare inte längre fyller förutsättningarna för att få tillstånd eller har överträtt de regler för ordningen i trådsändningarna som har ställts upp i koncessionssystemet. På samma sätt bör man se på frågan om ordningen för återkallelse därför att det har förekommit reklam e. d. i sändningarna. Här kan det visserligen sägas röra sig om sändningarnas innehåll, men några yttrandefrihetsrättsliga frågor i egentlig mening blir ej aktuella. Vad som har sagts nu gäller också frågor om sändningsförbud.

De regler om återkallelse av tillstånd m. m. som gäller prövning i yttrandefrihetsrättslig ordning bör tas in i lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Övriga regler om återkallelse m. m. bör införas i lagen om lokala kabelsändningar.

Den lagtekniska lösning som förordas här bör medföra en viss omredigering av lagen om lokala kabelsändningar, eftersom de tillkommande bestämmelserna inte lämpligen kan fogas in i lagen i de luckor i paragrafföljden som lagen för närvarande har. Rubrikerna i lagen bör därvid ändras. Dessutom bör i lagen göras en hänvisning till de regler om återkallelse m. m. som bör tas in i ansvarighetslagen.

Den ordning för ingripanden mot fortsatta trådsändningar som utskottet förordar kommer att övervägas på nytt som ett led i den fortsatta beredningen av frågan om ett förstärkt grundlagsskydd för yttrandefriheten. Som föredragande statsrådet framhåller kan också den snabba tekniska utvecklingen göra det nödvändigt att ompröva reglerna inom en förhållandevis kort tid. Det regelsystem som nu antas får därför i viss mån karaktären av ett provisorium.

Specialmotivering till ändringarna i den föreslagna lagen om ansvarighet för lokala kabelsändningar

Lagens rubrik enligt förslaget i prop. 1984/85:208 har behållits oförändrad eftersom återkallelse av tillstånd och sändningsförbud på de i lagen reglerade grunderna ligger så nära det straffrättsliga sanktionssystemet.

Lagen har tillförts tre rubriker. Den första som omfattar bara 1 § anger att paragrafen reglerar lagens tillämpningsområde. Bestämmelserna i propositionens lagförslag har – med undantag för 1 § första stycket som nu återfinns i 1 § – tagits upp i 2–10 §§ utan andra ändringar än dem som föranleds av en ändrad paragrafnumrering. Dessa paragrafer har försetts med rubriken "Yttrandefriheten i egensändningar". De nytillkommande paragraferna (11–22 §§) har fått rubriken "Inskränkningar i rätten att sända".

1 §

Första och andra styckena motsvarar i sak 1 § första stycket i lagförslaget i prop. 1984/85:208. I tredje stycket anges lagförslagets utvidgade tillämpningsområde. Vidare finns där en hänvisning till de bestämmelser i lagen om lokala kabelsändningar som också gäller återkallelse av tillstånd m. m.

Inskränkningar i rätten att sända

Avvikelserna från förslaget i prop. 1984/85:199 gäller såväl grunderna som formerna för beslut. Ingripanden får göras mot våldsskildringar och pornografiska inslag samt mot program som innefattar hets mot folkgrupp. Frågan om sådana ingripanden skall prövas i yttrandefrihetsrättslig ordning.

11 §

Paragrafen innehåller de regler som bör gälla i fråga om våldsskildringar och pornografi i lokala kabelsändningar. Avsikten är att förebygga att sådant material exploateras i trådsändningarna och samtidigt lämna det nödvändiga utrymmet för verklighetsredovisning och konstnärlig gestaltning orubbat.

Vad som i första hand bör kunna motverkas är att trådmediet begagnas för spridning av skildringar av s. k. extremvåld, dvs. våld eller tvång i sexuella sammanhang och andra skildringar av grovt våld som inte är försvarbara. Vidare bör förekomsten av program som innehåller våld och pornografi kunna leda till ingripande.

De ingripanden det är fråga om är förbud mot fortsatt vidaresändning av en programkanal från en satellit samt återkallelse av sändningstillstånd och

beslut att egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra. Paragrafen anger i första stycket 1 och 2 grunderna för förbud mot fortsatt vidare-sändning. Av andra stycket framgår grunderna för de andra två typerna av åtgärder.

I första stycket 1 beskrivs de fall då inskridande får göras mot extremvåld. Reglerna tar sikte på sådana framställningar som avses i 1 § videovåldslagen i den lydelse som har föreslagits i prop. 1984/85:116. Förutsättningarna för ingripande är desamma enligt andra stycket.

Första stycket 2 anger när ingripanden kan göras mot andra satellitsändningar av våld och pornografi. Avsikten är att hindra att renodlade vålds- och pornografikanaler etableras i kabelsändningarna. I fråga om egensändningar gäller enligt andra stycket att ingripande dessutom kan ske med anledning av upprepade sändningar av pornografiska bilder.

Paragrafen avser endast skildringar i bild. Första stycket 1 tar i likhet med videovåldslagen sikte endast på rörliga bilder, som får förutsättas ha särskilt stark förmåga till påverkan. Däremot bör det vara möjligt att ingripa om en kanal renodlar sitt utbud till våldsskildringar och pornografiska framställningar vare sig det gäller rörliga bilder eller stillbilder. Första stycket 2 gäller därför även sådana bilder. Motsvarande skillnad görs i andra stycket. Uttrycket pornografiska bilder förekommer redan i brottsbalken (16 kap. 10 a och 11 §§). Innebörden av uttrycket är densamma enligt de nu aktuella reglerna.

12 §

I enlighet med vad som har uttalats i KU 1984/85:37 (s. 10) bör ingripanden kunna göras även på grundval av rasdiskriminerande inslag som innefattar hets mot folkgrupp. Paragrafen upptar de regler som behövs för det syftet.

Grunderna för att fortsatta sändningar inte skall få ske i fall där program som har innefattat hets mot folkgrupp har förmedlats har utformats så att de gäller samma yttranden som omfattas av straffbudet i 16 kap. 8 § brottsbalken. Liksom i förslaget i prop. 1984/85:199 skall ingripande kunna ske först efter upprepade fall av hets mot folkgrupp.

När det gäller vidare-sändning av programkanaler från satellit kan man inte räkna med att det genom en prövning i brottmål skall kunna bli fastställt huruvida hets mot folkgrupp har förekommit. I fråga om egensändningar kan ansvar för yttrandefrihetsbrott däremot normalt utkrävas inom landet. Reglerna om avbrytande av sändningsverksamhet utgår därför från att brott har konstaterats. Först om en fällande dom har meddelats i ett brottmål kan ett förordnande om avbrytande av sändningsverksamheten komma i fråga. En regel av sådan innebörd finns redan i närradiolagen (1982:459). Samma konstruktion har använts i förslaget i prop. 1984/85:199.

Enligt propositionsförslaget skall tillstånd att bedriva egensändningar få återkallas om det lokala kabelsändarföretaget har sänt ett program som i en lagakraftägande dom har befunnits innefatta yttrandefrihetsbrott och som innebär ett allvarligt missbruk av yttrandefriheten i lokala kabelsändningar (24 §). I motsvarande situation skall också kunna bestämmas att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna (27 §).

Någon motsvarighet till dessa regler har inte tagits upp i utskottets förslag. Detta skall ses mot bakgrund av att en möjlighet att ta ifrån någon rätten att sända skulle utgöra ett avsteg från de principer som tryckfrihetsrätten bygger på. En sådan möjlighet bör därför finnas endast när skälen är mycket starka. Rätten att yttra sig i tryckta skrifter kan över huvud taget inte tas ifrån någon annat än efter allvarliga brott mot rikets säkerhet när riket befinner sig i krig. När det nu gäller trådmediet framstår hets mot folkgrupp vid sidan av våldsskildringarna och pornografin som en sådan gärningstyp vars skadliga verkningar kan växa vid upprepning. En fortgående hets t. ex. mot invandrargrupper eller andra minoriteter bör därför kunna avbrytas. I andra fall av yttrandefrihetsbrott får vanliga straffrättsliga reaktioner anses tillräckliga. Frågan om rätten att sända vid krig och krigsfara får övervägas i annat sammanhang.

13 §

Enligt förslaget i prop. 1984/85:199 skall vidareändring av en programkanal från satellit få förbjudas på grund av överträdelser av programreglerna endast om det med hänsyn till överträdelsernas art och programkanalens karaktär och inriktning befinns godtagbart från yttrandefrihets- och informationsfrihetssynpunkt (21 § andra stycket). Paragrafen utgår från detta förslag. Men den har avfattats så att den blir tillämplig också när frågan gäller förbud mot fortsatta egensändningar. En hänvisning till den s. k. instruktionen i tryckfrihetsförordningen har också tagits in i denna paragraf.

14 §

I överensstämmelse med vad som gäller i andra sammanhang inom tryckfrihets- och radorätten föreskrivs här att talan om ingripanden förs av justitiekanslern. Det är alltså han som skall lägga fram det material som åberopas som grund för ett ingripande. Enskilda har inte rätt att själva väcka talan utan är hänvisade att påpeka missförhållanden hos justitiekanslern.

15 §

Ett förbud mot fortsatt vidareändring av en viss programkanal från satellit gäller för alla tillståndshavare i landet. Behörigheten att fatta sådana beslut i första instans bör därför tillkomma en enda tingsrätt. Stockholms tingsrätt är redan nu förstahandsforum i flera typer av radorättsliga mål. Det ligger därför nära till hands att föreskriva att också de nu aktuella målen skall tas upp där.

Beslut att någon skall fräntas sin rätt till egensändningar har ingen rikstäckande verkan. Det saknas därför anledning att centralisera handläggningen av sådana mål till en enda domstol. I stället är det angeläget att prövningen görs av tryckfrihetsdomstolen på den ort som beslutet kommer att beröra. Inte minst ger en sådan ordning bättre förutsättningar för att beslutet skall förstås och accepteras av dem som bor i området. Om sändningsrätten avser flera kommuner som hör till olika tryckfrihetsdomstolar, kan i och för sig mer än en tingsrätt vara behörig. Någon specialreglering av detta fall har dock inte ansetts behövlig.

Paragrafen har utformats i enlighet med det sagda.

En framställning av justitiekanslern om att en sändningsverksamhet skall avbrytas berör självfallet den som bedriver verksamheten. Det gäller både egensändningar och vidareändningar av programkanaler från satellit. Den som bedriver verksamheten skall därför få del av framställningen och beredas tillfälle att yttra sig över den.

17 och 18 §§

Bestämmelserna innehåller de övriga regler som behövs för det förberedande stadiet av handläggningen. Avfattningen lämnar rätten en betydande frihet att utforma förfarandet på det sätt som ter sig mest ändamålsenligt i varje särskilt fall. Några mera detaljerade regler kan knappast anses nödvändiga. För att inte handläggningen skall kunna dra ut på tiden bör dock föreskrivas frister för avgivande av förklaring och för hållande av muntlig förhandling.

19 och 20 §§

Frågan om att inskränka rätten att sända på grund av innehållet i program skall som förut nämnts prövas av jury. Regleringen av juryprövningen har utformats efter förebild av den som gäller för tryckfrihetsmål. Den fråga som juryn skall besvara måste dock formuleras på ett annat sätt än i sådana mål. Det framgår av 19 §.

Juryns uppgift blir att ta ställning till om den inskränkning i rätten att sända som har begärts bör tillåtas. Därvid har juryn – liksom justitiekanslern och rätten – enligt 13 § att iaktta instruktionen i tryckfrihetsförordningen. Juryn skall pröva om de förutsättningar för ett ingripande som anges i 11–13 §§ kan anses uppfyllda.

Juryprövningen är här obligatorisk till skillnad mot vad som annars gäller. Motivet till detta är att juryn enligt 13 § skall bevaka allmänhetens rätt att i framtiden ta del av sändningar i verksamheten. För fällande utslag krävs liksom i tryckfrihetsprocessen att minst sex av de nio jurymännen enas om det. Är juryns utslag friande har frågan om återkallelse c. d. fallit. Den kan dock givetvis tas upp på nytt senare på grundval av andra sändningar.

Den övriga regleringen bygger på förfarandet i tryckfrihetsmål. Jurymännen skall utses bland dem som är jurymän i tryckfrihetsmål. Bildandet av en jury skall i varje särskilt mål gå till på samma sätt som i ett tryckfrihetsmål, dvs. enligt 12 kap. 10–12 §§ tryckfrihetsförordningen. Reglerna i 14 kap. 1–3 om resning och om skyndsamt handläggning är tillämpliga. De närmare regler som finns i lagen (1949:164) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål är tillämpliga i fråga om rättens sammansättning, kallande av jurymän, jurymannaed, huvudförhandlingens förlopp, juryns överläggning och meddelande av dom.

I den utsträckning de nu nämnda lagrummen inte innehåller regler för förfarandet torde rättegångsbalkens bestämmelser rörande tvistemål, vari förlikning om saken ej är tillåten, vara att tillämpa, om ej annat följer av 20 § lagen (1946:804) om införande av nya rättegångsbalken (Nytt juridiskt arkiv avd. II 1947 s. 71).

21 §

De parter som kan stå mot varandra i mål om avbrytande av sändningsverksamhet är å ena sidan staten, (genom justitiekanslern) och å andra sidan nätinnehavare, lokala kabelsändarföretag eller utövare av sändningsverksamhet i en upplåten kanal. Förfarandet torde mera sällan kunna väntas dra några stora kostnader. De frågor som skall avgöras kräver mer av omdöme och värdering än utredning och bevisning. Den bevisning som kan bli aktuell torde i första hand tillhandahållas av justitiekanslern.

Bifalles justitiekanslerns framställning skall kostnaderna för förfarandet normalt bäras av statsverket. Det innebär att justitiekanslerns motpart inte skall åläggas att betala tillbaka till statsverket vad som enligt rättens beslut har utgått av allmänna medel, t. ex. som vittnesersättning. Om det finns särskilda skäl, skall dock motparten kunna förpliktas att ersätta sådana kostnader. Det kan gälla t. ex. efter försumlig processföring.

Om justitiekanslerns framställning ogillas skall motparten ha rätt till ersättning av allmänna medel för sina kostnader. Denna rätt har begränsats till att gälla skäligen kostnader.

22 §

Det kan vara angeläget att en dom enligt 11 eller 12 § får verkan omedelbart. Rätten skall därför kunna förordna att en sådan dom skall lända till efterrättelse utan hinder av att den överklagas. Den ordningen har ansetts godtagbar eftersom den yttrandefrihetsrättsliga proceduren har flera inslag som ger yttrande- och informationsfriheterna ett särskilt skydd. En dom i första instans som går ut på att en sändningsverksamhet skall avbrytas har föregåtts av justitiekanslerns, juryns och rättens ställningstaganden.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1985-11-08

Närvarande: justitierådet Knutsson, f. d. justitierådet Sterzel, regeringsrådet Tottie.

Enligt protokoll vid sammanträde den 24 oktober 1985 har riksdagens konstitutionsutskott beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar,
2. lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av kammarrättsassessor Carl Gustav Fernlund och hovrättsassessor Bertil Wennberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Bakgrunden till remissen är att konstitutionsutskottet under förra riksmötet beslöt (KU 1984/85:37) att till det nu pågående riksmötet uppskjuta behandlingen av dels propositionen 1984/85:199 såvitt avsåg vissa sanktionsregler i den föreslagna lagen om lokala kabelsändningar, dels i dess helhet propositionen 1984/85:208 med förslag till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar, m. m. Över det förstnämnda lagförslaget hade lagrådets yttrande inhämtats.

Avsikten med lagförslagen, både de nu remitterade och de tidigare framlagda, är bl. a. att vidareändring av en programkanal från satellit skall få förbjudas, att tillstånd till egensändningar skall få återkallas och att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall kunna åläggas att upphöra med sändningarna. Remissen avser främst förutsättningarna och formerna för sådana ingripanden. Konstitutionsutskottet uttalade i samband med uppskovsbeslutet som sin principiella uppfattning, att sådana frågor borde prövas i yttrandefrihetsrättslig ordning. De därefter utarbetade lagförslagen tillgodoser detta och innebär dessutom en viss åtstramning av förutsättningarna för ingripanden.

I det tidigare ärendet yttrade lagrådet bl. a. att den då föreslagna ordningen med beslut om ingripanden genom den nya kabelnämnden inte torde kunna anses oförenlig med grundlag. På längre sikt syntes det dock böra övervägas att låta frågor om återkallelse och sändningsförbud på grund av programs innehåll redan i första instans få prövas av domstol. I enlighet härmed finner lagrådet att de nu framlagda lagförslagen, som innebär just en sådan förändring som avsågs i yttrandet, inte möter någon invändning i huvudsaken.

Vid genomförandet av en ny beslutsordning, med redan förstainstansprövningen förlagd till domstol, inställer sig dock en del problem. På vissa punkter föreslår lagrådet förändringar i de remitterade förslagen. Det finns också anledning att erinra om vad som anfördes i det förra ärendet om lagförslagets i viss mån provisoriska karaktär. Ett tillfälle till en mera allsidig prövning av yttrandefrihetsfrågor och vad som har samband därmed torde, framhåll lagrådet då, yppa sig vid den avsedda behandlingen av betänkandet

Värna yttrandefriheten. En tids ytterligare erfarenheter av utvecklingen av den ännu relativt oprövade verksamheten med kabelsändningar borde då kunna ge ett bättre underlag för bedömningen av frågan om yttrandefrihetsreglernas lämpligaste utformning. Dessa uttalanden förtjänar att understrykas. Någon idealisk lösning av de föreliggande frågorna kan enligt lagrådets mening inte åstadkommas i dag.

KU 1985/86:7
Bil. 2

Förslaget till lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar

Detta förslag åsyftar ingen ändring i sak i förhållande till motsvarande delar i den utfärdade lagen eller det till proposition 1984/85:199 fogade lagförslaget, som tidigare har granskats av lagrådet. På ett par punkter förekommer emellertid formella avvikelser som inte är tillfredsställande.

23 §

Tredje stycket i denna paragraf motsvarar 33 § propositionsförslaget men har begränsats till vissa återkallelseanledningar. Lagrådet har inte något att erinra mot detta. Bestämmelsen har emellertid fått en lydelse som avviker från propositionsförslaget och som ger ett mindre klart uttryck åt den avsedda innebörden av ett återkallelsebeslut. Lagrådet föreslår att stycket ges följande utformning, som nära anknyter till propositionsförslaget:

”När ett tillstånd återkallas på grund av att tillståndshavaren har brutit mot föreskrifterna i 20 § första stycket eller 22 §, får kabelnämnden bestämma en tid om högst ett år inom vilken nytt tillstånd inte får ges. Detsamma gäller när ett tillstånd återkallas enligt andra stycket 1 eller 2.”

26 §

Denna paragraf motsvarar 28 § propositionsförslaget. Där föreskrivs emellertid också att tillståndshavaren inte får medge att sändningarna återupptas under den tid som omfattas av kabelnämndens beslut. Det torde inte finnas någon anledning att slopa denna regel. Vidare bör uppmärksammas att ett beslut att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna kan komma att meddelas också med stöd av den nu föreslagna ansvarighetslagen. Även ett sådant beslut bör tillståndshavaren vara skyldig att respektera.

Under hänvisning till det anförda föreslår lagrådet att paragrafen ges följande lydelse, vilken har anpassats till lagrådets förslag till ändrad utformning av 11 och 12 §§ ansvarighetslagen:

”Har med stöd av 25 § denna lag eller 12 § andra stycket lagen () om ansvarighet för lokala kabelsändningar förordnats att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna, skall tillståndshavaren genast se till att sändningarna upphör. Han får inte medge att sändningarna återupptas under den tid som förordnandet gäller.”

Förslaget till lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar

KU 1985/86:7
Bil. 2

2 §

Av skäl som utvecklas vid 7 § föreslår lagrådet att den paragrafen görs tillämplig också på sådana direktsändningar som avses i 2 § andra stycket. Med hänsyn härtill bör hänvisningen i styckets andra mening begränsas till att omfatta 5, 6 och 8 §§.

3-6 §§

De föreslagna reglerna om programutgivare synes inte helt klara. Avsikten är att det skall utses en programutgivare med ansvar för hela programutbudet eller en programutgivare med sådant ansvar för varje kanal. Härutöver kan utses dels ställföreträdare för programutgivaren och dels särskilda programutgivare för sändningar på tid som har ställts till förfogande för andra. När en ställföreträdare eller särskild programutgivare tjänstgör torde befogenheter att bestämma över vad som skall få sändas böra tillkomma honom ensam. Beträffande såväl ställföreträdare som särskilda programutgivare gäller som en förutsättning för ansvar att det i sändningen har angetts att han tjänstgör som programutgivare. Om denna förutsättning brister skall enligt ett uttalande i propositionen (s. 13) ansvaret vila på den ordinarie programutgivaren. Däremot synes det inte vara avsett att denne skall drabbas av ansvar om ställföreträdaren eller den särskilde programutgivaren saknar behörighet, inte har blivit anmäld till kabelnämnden eller har frånträtt sitt uppdrag. I sådana situationer torde det vara meningen att ansvaret skall falla tillbaka på den som har att utse programutgivare.

Den ordning som sålunda synes vara åsyftad skulle framstå klarare om 3 § endast behandlar ordinarie programutgivare och reglerna om ställföreträdare och särskilda programutgivare samordnas närmare. Även i övrigt bör förtydliganden ske på vissa punkter.

Mot bakgrund av det anförda föreslår lagrådet att 3-6 §§ ges följande lydelse:

”3 § Den som avser att bedriva egensändningar skall för programverksamheten utse en programutgivare med uppgift att förebygga yttrandefrihetsbrott. Ett lokalt kabelsändarföretag får utse en programutgivare för varje kanal. Mot programutgivarens vilja får ingenting sändas i den verksamhet för vilken han är utsedd.

En programutgivare skall vara myndig och ha hemvist i Sverige. Han får inte vara i konkurstillstånd. Den som skall bedriva egensändningar skall anmäla vem som är programutgivare till kabelnämnden.

Om den som är utsedd till programutgivare inte längre är behörig eller om hans uppdrag upphör, skall den som bedriver egensändningarna omedelbart utse en ny programutgivare.

4 § Den som skall bedriva egensändningar får utse en eller flera personer att vara ställföreträdare för en programutgivare. Ställs sändningstid till förfogande för annan enligt 15 § första stycket lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar, får kabelsändarföretaget utse en särskild programutgivare för de program som sänds under denna tid.

Föreskrifterna i 3 § andra stycket gäller också i fråga om ställföreträdare och särskilda programutgivare. När en ställföreträdare eller särskild programutgivare tjänstgör som programutgivare gäller vad som föreskrivs i 3 § första stycket tredje meningen honom i stället för den enligt 3 § utsedde programutgivaren.

5 § Varje egensändning av ett radioprogram skall avslutas med uppgift om vem som bedriver sändningen. Om en ställföreträdare eller en särskild programutgivare tjänstgör som programutgivare, skall uppgift också lämnas om detta.

6 § Den som är anmäld som programutgivare är ansvarig för yttrandefrihetsbrott i program som sänds i den verksamhet för vilken han är utsedd. Har en ställföreträdare eller särskild programutgivare tjänstgjort som programutgivare och har uppgift om detta lämnats i sändningen, är dock han ansvarig för programmet.

Ansvarar ingen enligt första stycket, är den som bedriver sändningarna ansvarig för yttrandefrihetsbrott i programmen. Denne svarar också i stället för programutgivare, ställföreträdare eller särskild programutgivare, om den utsedde inte hade anmälts till kabelnämnden eller saknade behörighet eller om hans uppdrag hade upphört.

Ansvar för yttrandefrihetsbrott i radioprogram eller för medverkan till ett sådant brott får inte ådömas någon annan än den som är ansvarig enligt första eller andra stycket.”

Den föreslagna lagtexten innehåller inte någon motsvarighet till 8 kap. 2 § andra stycket tryckfrihetsförordningen, som ålägger ägaren till en periodisk skrift ansvar för tryckfrihetsbrott om utgivaren var utsedd för skens skull eller uppenbart saknade befogenhet att bestämma om skriftens innehåll. Behovet av en motsvarighet till denna regel torde få övervägas i samband med den mera allsidiga prövning av yttrandefrihetsfrågor som lagrådet inledningsvis har hänvisat till.

7 §

Förslaget innebär i likhet med RAL men till skillnad från LAN att det särskilda ansvarssystemet inte skall gälla för vissa slag av direktsändningar (2 § andra stycket). Ansvar för yttrandefrihetsbrott vid sådana sändningar skall alltså bedömas enligt allmänna straffrättsliga regler. Beträffande det skadeståndsrättsliga ansvaret innebär regleringen i RAL att programföretaget åläggs att svara solidariskt med den straffrättsligt ansvarige även då det gäller direktsändningar (6 § RAL). Kommittéförslaget till kabelansvarighetslag har samma innebörd (7 §). Det remitterade lagförslaget har emellertid utformats på ett sådant sätt att regeln om skadeståndsansvar för den som har bedrivit egensändningen inte blir tillämplig på direktsändningar. Någon motivering för denna avvikelse från RAL och kommittéförslaget har inte anförts.

Vid tillkomsten av RAL ansågs både hänsyn till de skadelidande och preventiva synpunkter tala för att låta programföretagets skadeståndsansvar omfatta även direktsändningar. Departementschefen påpekade att företaget kan förebygga och avhjälpa skadeverkningar på olika sätt, exempelvis genom urvalet av händelser som direktsänds eller genom att låta avbryta ett

program när otillåtna yttranden förekommer eller göra ett tillrättaläggande i anslutning till programmet (prop. 1966:156 s. 50). Dessa synpunkter torde göra sig gällande också i fråga om kabelsändningar. Lagrådet förordar därför, i enlighet med vad kommittén har föreslagit, att 7 § görs tillämplig även på sådana direktsändningar som avses i 2 § andra stycket och att till paragrafens första stycke fogas en andra mening av följande lydelse: "Om ett yttrandefrihetsbrott har begåtts i ett sådant program eller en sådan del av ett program som avses i 2 § andra stycket, åligger skadeståndsskyldigheten gärningsmannen eller, om flera har medverkat till brottet, gärningsmannen och övriga medverkande i förening."

Vad som avses med yttrandefrihetsbrott i ett program framgår av 2 § RAL. Denna definition bör kunna tillämpas även på sådana direktsändningar som avses här, trots att hänvisningen i det remitterade förslaget till denna paragraf formellt inte gäller dessa sändningar.

8 §

Hänvisningen i denna paragraf bör – i likhet med motsvarande regler i 7 § andra stycket RAL och 7 § LAN – omfatta endast de straffrättsliga ansvarsreglerna i 6 §.

11 och 12 §§

I dessa paragrafer ges de grundläggande bestämmelserna om sändningsförbud och återkallelse av tillstånd. En brist som torde bero på förbiseende är att lagförslaget varken här eller annorstädes innehåller några regler om den tid för vilken en åtgärd skall gälla. Lagrådet återkommer härtill under 19 §.

Förutsättningarna för ingripande har stramats åt något i förhållande till lagförslaget i propositionen. Framför allt har någon motsvarighet inte upptagits till bestämmelsen om att ingripande skulle kunna beslutas när sändning skett av program som innefattat yttrandefrihetsbrott. Lagrådet finner att denna avvikelse bör godtas. De åtgärder som kommer i fråga utgör påföljder utöver dem som yttrandefrihetsbrott föranleder och avviker därmed från de grundläggande principerna i tryckfrihetsförordningen. Restriktivitet är därför motiverad.

Lagrrådet vill emellertid samtidigt framhålla som angeläget, att inte bestämmelserna avfattas på ett sådant sätt att ingripanden i realiteten omöjliggörs. Med det framlagda förslaget begränsas otvivelaktigt möjligheterna att ingripa till sådana verkligt klandervärda fall, där inget rimligt samhällsintresse talar emot att ingripanden sker. Vad det gäller är endast att avfatta bestämmelserna så att de inte kan missbrukas till skada för den yttrandefrihet som måste värnas.

Enligt lagrådets bedömning kan viss kritik riktas mot förslagets avfattning från den nu angivna utgångspunkten. Framför allt kan man ifrågasätta om den föreslagna 12 § andra stycket ger tillräckligt underlag för ingripanden mot sändningar, som innefattar hets mot folkgrupp. Det måste särskilt beaktas att förslaget medför den väsentliga förändringen i förhållande till propositionen, att redan prövningen i första instans förläggs till domstol. Med hänsyn härtill framstår det inte som motiverat att uppställa krav på lagkraftägande domar i brottmål. Huruvida förutsättningar föreligger för

ett ingripande bör kunna anförtros åt yttrandefrihetsdomstolen att bedöma i målet om justitiekanslerns framställning. En ändring i enlighet härmed leder också till en bättre relation mellan de fall som regleras i paragrafens första och andra stycken. Godtas detta förslag kan punkten om interimistiska beslut utgå.

En förutsättning för ingripande, vilken förekommer i såväl 11 som 12 §, är att den typ av överträdelse som utlöser ingripandet har förekommit i programmen vid *upprepade tillfällen*. Någon tidsfrist för att enligt dessa bestämmelser väcka talan om åtgärd – på sätt gäller för en talan om ansvar för yttrandefrihetsbrott – uppställs inte i förslaget och följer ej heller av innehållet i förevarande paragrafer i vidare mån än att kravet på upprepning kan sägas förutsätta ett tidsmässigt samband mellan själva överträdelserna. Viss hänsyn till tidsfaktorn torde i stället kunna tas inom ramen för den prövning som skall göras enligt nästföljande paragraf, 13 §.

Om det således inte finns någon angiven begränsning i tiden för de gärningar som får beaktas enligt lagrummen, uppkommer frågan om det på annan grund finns skäl att göra en begränsning. Lagrådet vill i detta sammanhang ta upp spörsmålet vilken innebörd förslaget har när till stöd för ett ingripande åberopas, utöver en nyligen begången överträdelse, sådana som har begåtts i tidigare sändningar och redan varit föremål för rättslig prövning. Frågan är, närmare besett, i vad mån sådana äldre programslag får beaktas till uppfyllande av paragrafens krav på att överträdelser skall ha skett vid upprepade tillfällen.

Det står till en början klart att förslagets innebörd är att program som i en rättegång om ansvar för brott befunnits ej innehålla hets mot folkgrupp inte skall kunna prövas på nytt i en senare rättegång om åtgärd enligt 12 § i förslaget. Det diskuterade problemet uppkommer först när antingen ett program, som lett till fällande dom i en brottmålsprocess, tidigare prövats även i en rättegång om åtgärd enligt 12 § eller en fråga om åtgärd enligt 11 eller 12 § men ej frågan om ansvar för brott har prövats tidigare. Såvitt avser den sist nämnda möjligheten kan framhållas att fråga om förbud såväl enligt 11 § som 12 § första stycket förutsätts kunna prövas oberoende av om någon kunnat fällas till ansvar för brott eller ej. Detsamma blir förhållandet också vid talan om åtgärd enligt 12 § andra stycket, om lagrådets i det föregående framlagda förslag om borttagande av kravet på en lagakraftägande dom i brottmål antas. Enligt lagrådets mening bör dock alltså en friande dom i brottmål medföra att den prövade gärningen inte kan läggas till grund för en åtgärd enligt 12 §. Detta synes konsekvent om – vilket följer av vad lagrådet förordar beträffande hets mot folkgrupp – talan om åtgärd enligt 12 § andra stycket kan föras i samma rättegång som talan om ansvar för yttrandefrihetsbrottet. Principen bör dock gälla även när ansvarstalan har förts separat.

De ingripanden som förevarande paragraf avser att möjliggöra är inte att jämföras med straffrättsliga påföljder. De företer större likheter med de administrativa ingripanden som kan förekomma på andra områden där verksamheten förutsätter ett av myndighet meddelat tillstånd. För sådana ingripanden uppställs i svensk rätt inte någon allmän, undantagslös princip som motsvarar den inom straffrätten gällande principen att frågan om ansvar för en och samma gärning inte får prövas på nytt. Sälunda har regeringsrät-

tens majoritet nyligen i ett avgörande in pleno funnit ett körkort kunna efter en enstaka ny hastighetsöverträdelse återkallas på grunden "upprepade förseelser", trots att de tidigare hastighetsöverträdelser som därvid åberopades redan hade föranlett ingripande i form av varning (dom den 15 oktober 1985 i mål nr 1714-1985). Frågan hur långt bestämmelser om ingripanden av diskuterat slag sträcker sig får avgöras med hänsyn tagen bl. a. till syftet med ingripandet och den särskilda lagstiftningens uppbyggnad i övrigt.

En möjlighet till ingripande enligt paragraferna har, enligt vad som framgår av remissen till lagrådet, givits därför att våldsskildringar, pornografi och hets mot folkgrupp får sådana skadliga verkningar som kan växa vid en upprepning. Syftet med bestämmelserna är alltså att förhindra den skada som kan uppstå om sändningar av samma slags program får fortsätta. Det synes lagrådet med ingripandets syfte och förslagets innehåll i övrigt bäst förenligt att ge paragraferna den innebörden att ingripande får ske med beaktande även av äldre överträdelser som prövats tidigare i samma slag av förfarande. Vare sig den tidigare rättegången utmynnat i någon åtgärd eller ej, bör vid den senare prövningen hänsyn kunna tas till vad som dittills förekommit i sändningarna. Som lagrådet nyss konstaterade begränsas möjligheten till ingripande till sådana verkligt klandervärda fall, där inget rimligt samhällsintresse talar emot att ingripande sker. Har väl ett sådant fall konstaterats föreligga, saknas anledning att av hänsyn till yttrandefriheten ge det formella krav för ett ingripande som nu diskuterats en restriktiv tolkning. Bestämmelserna i 13 § torde utgöra en tillräcklig garanti för att intresset av yttrandefrihet och informationsfrihet inte kommer att trädas för när.

Slutligen skulle 11 och 12 §§ enligt lagrådets mening vinna på att omredigeras så att 11 § kommer att uttömmande behandla förbud mot fortsatt vidare-sändning av en programkanal från satellit, medan 12 § får på motsvarande sätt reglera återstående fall av ingripanden. Därmed vinnns också att en ny bestämmelse om åtgärdens giltighet i tiden blir lättare att anknyta. Lagrådet föreslår att paragraferna ges följande avfattning:

"11 § Fortsatt vidare-sändning av en programkanal från satellit får förbjudas om

1. det i kanalen vid upprepade tillfällen har förekommit program som har innehållit rörliga bilder med skildringar av sexuellt våld eller tvång eller med närgångna eller utdragna skildringar av grovt våld mot människor eller djur, samt sändningarna inte har varit försvarliga med hänsyn till syftet och sammanhanget samt omständigheterna i övrigt,

2. kanalen har varit ensidigt inriktad på sändningar av pornografiska bilder eller våldsskildringar i bild, eller

3. det i kanalen vid upprepade tillfällen har förekommit program varigenom någon har uttryckt hot mot eller missaktning för en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung eller trosbekännelse.

12 § Ett tillstånd till egensändningar får återkallas

1. under de förutsättningar som anges i 11 § 1,

2. om det i kanalen vid upprepade tillfällen annars har förekommit sändningar av pornografiska bilder, eller

3. under de förutsättningar som anges i 11 § 3.

På samma grunder som anges i första stycket får förordnas att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna.”

16 §

Från handläggningssynpunkt är det en väsentlig skillnad mellan å ena sidan mål om förbud mot vidare-sändning av en satellitkanal samt å andra sidan mål om återkallelse av ett tillstånd till egensändningar och om förordnande att sändningar i en upplåten kanal skall upphöra. I sistnämnda båda typer av mål avser justitiekanslerns framställning en bestämd motpart. Det föreligger alltså ett klart tvåpartsförhållande, och målet kan – med de modifikationer som följer av lagens bestämmelser – handläggas enligt vanliga processuella regler.

Beträffande mål om förbud mot vidare-sändning av en satellitkanal är situationen en annan. Framställningen berör här alla dem som har tillstånd till satellitsändningar, vare sig de faktiskt vidare-sänder den kanal det är fråga om eller inte. Mellan dem kommer att råda s. k. nödvändig processgemenskap (jfr 14 kap. 8 § andra stycket rättegångsbalken). Kretsen av motparter blir alltså vidsträckt, vilket är ägnat att medföra komplikationer. Redan kravet att framställningen skall delges alla tillståndshavare kan vara svårt att uppfylla. Det kan dock knappast komma i fråga att ge avkall på detta. Däremot bör det vara möjligt att förenkla målets handläggning genom att i fortsättningen bara behandla dem som parter vilka har visat intresse för saken genom att avge förklaring eller på annat sätt. Kallelse till huvudförhandlingen och andra meddelanden från rätten skulle därmed inte behöva sändas till samtliga tillståndshavare. Sådan underrättelse om utgången i målet som enligt 17 kap. 9 § sista stycket rättegångsbalken skall lämnas parterna bör dock tillställas varje tillståndshavare. Ett särskilt motiv för detta är att ett förbud mot vidare-sändning kommer att gälla alla tillståndshavare och att den som bryter mot förbudet kan straffas enligt 10 § första stycket 4 radiolagen.

Lagrådet föreslår att det till 20 § – vilken om lagrådets förslag under 19 § godtas får beteckningen 21 § – fogas ett nytt tredje stycke, som ger uttryck åt det nu sagda. Detta bör föranleda att i 16 § tredje stycket tas in en andra mening av följande lydelse: ”Avser framställningen förbud mot vidare-sändning av en programkanal från en satellit skall upplysning också lämnas om innehållet i 21 § tredje stycket.”

18 §

Lagrådet ifrågasätter om inte kravet på skyndsamhet har fått ett alltför starkt uttryck i regeln i andra meningen. Särskilt i mål med ett stort antal svarandeparter kan det vara svårt att hinna få alla kallelser delgivna i tid inför en huvudförhandling som skall hållas inom 14 dagar. Med en så snäv tidsfrist kan det också bli omöjligt att ta rimlig hänsyn till parternas önskemål om tidpunkt för huvudförhandlingen. Lagrådet föreslår därför att regeln mjukas upp något, exempelvis så, att det anges att huvudförhandlingen skall hållas

inom 14 dagar från det att den förberedande behandlingen avslutades, om inte särskilda skäl talar för ett längre uppskov.

19 §

Införande av juryssystem är en kärnpunkt i förslaget. Mot dettas huvudlinjer har lagrådet ingen erinran. Som nämnts i det föregående saknas emellertid bestämmelser om för vilken tid de ingripanden skall gälla som avses med justitiekanslerns framställning och omfattas av yttrandefrihetsdomstolens dom. Lagförslaget måste kompletteras på denna punkt.

Det torde stå klart att en tid om högst ett år skall gälla vid varje typ av ingripande som kommer i fråga. Något annat har inte ifrågasatts i ärendet. Ettårsregeln kommer till uttryck i 23 § lagen om lokala kabelsändningar såvitt gäller återkallelse av tillstånd genom kabelnämnden. Som lagrådet framhöll i anslutning till den punkten i förslaget, bör tidsbestämningen i återkallelsefallen avse den tid som skall förflyta innan nytt tillstånd får ges. I övriga fall gäller det i stället att fastställa den tid under vilken ingripandet som sådant – ett sändningsförbud – skall gälla. Det erfordras alltså två bestämmelser.

Eftersom det förutsätts, att ett år skall vara en maximitid för ett ingripande, uppkommer frågan hur tiden skall fastställas i det enskilda fallet. Det kan i och för sig anföras skäl för att se målets avgörande som en helhet, ett bifall till en framställning av justitiekanslern samt en fastställelse av en tid. Mot en lösning i enlighet härmed talar emellertid att juryn skulle få en uppgift av annan karaktär än som ligger i det nuvarande systemet. Enligt 8 § lagen (1949:164) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål, som förutsätts bli tillämplig även i de nu avsedda fallen, skall juryn endast svara ja eller nej på frågan om brott föreligger. Målet i övrigt skall prövas och avgöras av rätten, som alltså bl. a. ensam beslutar om påföljd. Den ordningen gäller även i mål om endast konfiskation eller enskilt anspråk (12 kap. 14 § tryckfrihetsförordningen). Den bör enligt lagrådets mening inte frångås i detta lagstiftningsärende. Trots att det ingalunda föreligger en fullständig parallell mellan påföljdsbestämningen i mål om yttrandefrihetsbrott och fastställelsen av tid i nu förevarande mål, synes det därför nödvändigt att genomföra en ansvarsfördelning mellan juryn och rätten.

Juryn bör alltså endast pröva frågan om bifall eller avslag på justitiekanslerns framställning. Detta överensstämmer med lydelsen av det remitterade lagförslaget. Detta behöver således inte ändras men väl kompletteras med bestämmelser som ålägger rätten att i händelse av bifall till en framställning fastställa den tid som det här är fråga om. Detta tillägg kan i och för sig göras i den föreslagna 19 §. Enligt lagrådets mening är det emellertid bättre att införa de erforderliga bestämmelserna i en ny 20 §. Redan ämnets vikt motiverar detta.

Det kan anmärkas att lagrådet har övervägt möjligheten att låta ettårsregeln komma till uttryck redan i 11 och 12 §§. Det skulle emellertid komplicera lagtexten. Dessutom klargörs skillnaden mellan juryns och rättens uppgifter bättre om regeln tas in i en särskild paragraf efter den som introducerar juryssystemet i lagen.

I enlighet med det anförda förordrar lagrådet att en ny 20 § av följande

lydelse förs in i förslaget till ansvarighetslag:

”20 § När ett förbud enligt 11 § eller ett förordnande enligt 12 § andra stycket meddelas, skall rätten bestämma en tid om högst ett år under vilken förbudet eller förordnandet skall gälla.

När ett tillstånd återkallas enligt 12 § första stycket, skall rätten bestämma en tid om högst ett år inom vilken nytt tillstånd inte får ges.”

20 §

Av skäl som har redovisats vid 16 § föreslår lagrådet att till denna paragraf, vilken om lagrådets förslag under 19 § godtas får beteckningen 21 §, fogas ett tredje stycke av följande lydelse:

”Kallelser och andra meddelanden i mål om förbud enligt 11 § behöver inte tillställas andra tillståndshavare än dem som har avgett förklaring eller som på annat sätt särskilt har begärt detta. Underrättelse om utgången i målet skall dock lämnas alla tillståndshavare.”

22 §

Ett av domstol meddelat förbud mot vidareändring av en satellitkanal synes böra gälla även mot dem som har fått tillstånd till satellitsändningar under målets handläggning eller efter det att domen meddelades. En föreskrift härom kan tas in som ett andra stycke i denna paragraf – 23 § om lagrådets förslag under 19 § godtas – och ges följande lydelse:

”Ett förbud enligt 11 § gäller även mot den som har fått tillstånd till satellitsändningar efter det att framställningen om förbud gjordes.”

Med hänsyn till sakens beskaffenhet får det anses försvarligt att på detta sätt låta rättskraften omfatta även den som inte har varit part, under förutsättning att man sörjer för att denne får erforderlig information. Det bör sålunda åligga kabelnämnden att när den meddelar ett tillstånd till satellitsändningar underrätta tillståndshavaren om att ett förbud har meddelats eller att en framställning om förbud är anhängig. Föreskrifter om detta och om skyldighet för domstolen att tillställa kabelnämnden underrättelser i mål enligt lagen kan meddelas av regeringen.

1 Förslag till Lag om ändring i lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar

Häri genom föreskrivs i fråga om lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar
dels att rubrikerna närmast före 19, 23, 25 och 30 §§ skall utgå,

dels att nuvarande 5–19 §§ samt 23, 25, 26, 30, 31 och 35 §§ skall betecknas 12, 5, 6, 7, 8, 20, 21, 9, 10, 11, 22, 18, 13, 19, 14, 15, 16, 17, 28, 29 respektive 32 §§,

dels att de nya 16 och 32 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 1 § skall lyda "Vissa begrepp",

dels att i lagen skall införas sju nya paragrafer, 23–27, 30 och 31 §§ av följande lydelse,

dels att i lagen närmast före 4, 14, 23 och 28 §§ skall införas fyra nya rubriker som skall lyda "Tillstånd till sändningar", "Innebörden av tillstånd m. m.", "Återkallelse av tillstånd i vissa fall, m. m." respektive "Kabelnämndens verksamhet m. m."

Nuvarande lydelse

25 § Tillstånd till upplåtelse av kanaler i ett kabelnät innebär rätt för tillståndshavaren att genom avtal medge annan att ensam bedriva egensändningar i en kanal. Medgivandets verkan förfaller om det tillstånd som enligt 9 § meddelats för upplåtaren upphör att gälla.

Medgivande att bedriva egensändningar får ges endast till svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige.

Tillståndshavaren skall hålla kabelnämnden underrättad om hur många kanaler som han upplåter och till vem upplåtelse sker.

Utskottets förslag

16 § Tillstånd till upplåtelse av kanaler i ett kabelnät innebär rätt för tillståndshavaren att genom avtal medge annan att ensam bedriva egensändningar i en kanal. Medgivandets verkan förfaller om det tillstånd som enligt 8 § meddelats för upplåtaren upphör att gälla.

Medgivande att bedriva egensändningar får ges endast till svensk medborgare, svensk juridisk person eller utlänning som har hemvist i Sverige.

Tillståndshavaren skall hålla kabelnämnden underrättad om hur många kanaler som han upplåter och till vem upplåtelse sker.

23 § *Kabelnämnden får återkalla ett tillstånd om tillståndshavaren*

1. *inte längre uppfyller det krav som gäller enligt 5 § 1 eller 2,*

2. *har brutit mot föreskrifterna i 16 §, 20 § första stycket, 21 § första stycket, 22 § eller 26 §,*

3. *inte betalar avgift i ärende om lokala kabelsändningar inom föreskriven tid och har förelagts att betala avgift vid påföljd att tillståndet annars kan återkallas.*

Tillstånd till egensändningar får vidare återkallas om tillståndshavaren

1. har medgett kommersiell reklam i sändningarna eller gjort reklam för egen kommersiell verksamhet i dessa,

2. har sänt program eller programinslag mot ersättning i pengar eller annan egendom som ställts till förfogande på villkor att programmet eller inslaget sänds,

3. har bedrivit sändningar utan att behörig programutgivare funnits.

När ett tillstånd återkallas på grund av att tillståndshavaren har brutit mot föreskrifterna i 20 § första stycket eller 22 §, får kabelnämnden bestämma en tid om högst ett år inom vilken nytt tillstånd inte får ges. Detsamma gäller när ett tillstånd återkallas enligt andra stycket 1 eller 2.

24 § Fortsatt vidare-sändning av en programkanal från satellit får förbjudas för en tid av högst ett år om det i programkanalen under en längre tid och i betydande omfattning har förekommit sådan kommersiell reklam som måste anses riktad särskilt till svenska konsumenter.

Ett förbud får dock meddelas endast om det med hänsyn till sändningarnas art och programkanalens karaktär och inriktning bedöms att ett förbud för programkanalen är godtagbart från yttrandefrihets- och informationsfrihetssynpunkt.

25 § Kabelnämnden får besluta att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna om han

1. inte längre uppfyller kraven enligt 16 § andra stycket,

2. har brutit mot 22 §,

3. har medgett kommersiell reklam eller gjort reklam för egen kommersiell verksamhet i sändningarna,

4. har sänt program eller programinslag mot ersättning i pengar eller annan egendom som ställts till förfogande på villkor att programmet eller inslaget sänds eller

5. har bedrivit sändningar utan att behörig programutgivare funnits.

Ett beslut enligt 2, 3 eller 4 får avse en tid av högst ett år.

26 § Har med stöd av 25 § denna lag eller 12 § andra stycket lagen (1985:00) om ansvarighet för lokala kabelsändningar förordnats att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna, skall tillståndshavaren genast se till att sändningarna upphör. Han får inte medge att sändningarna återupptas under den tid som förordnandet gäller.

27 § I lagen (1985:00) om ansvarighet för lokala kabelsändningar finns ytterligare bestämmelser om inskränkningar i rätten att sända enligt denna lag.

30 § Kabelnämnden skall, i den utsträckning som behövs för efterhandsgranskning av programkanaler från satelliter som vidare sänds i landet, se till att programkanalerna spelas in och att inspelningarna bevaras.

31 § Den som bedriver egensändningar skall på uppmaning av kabelnämnden tillstålla nämnden sådan inspelning som avses i 9 § lagen (1985:00) om ansvarighet för lokala kabelsändningar. Om han inte rättar sig efter en sådan uppmaning kan nämnden förelägga vite.

35 § Kabelnämndens beslut enligt 5, 6, 8 och 9 §§, 10 § andra stycket och 17 § får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut enligt denna lag får ej överklagas.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

32 § Kabelnämndens beslut enligt 5, 7, 8, 12 och 13 §§, 20 § andra stycket, samt 23, 24 och 25 §§ får överklagas hos kammarrätten genom besvär. Andra beslut som kabelnämnden fattar enligt denna lag får ej överklagas.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart, om inte annat förordnas.

2 Förslag till Lag om ansvarighet för lokala kabelsändningar

KU 1985/86:7

Bil. 3

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller ljudradio- och televisionsprogram (radioprogram) som sänds med stöd av lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar.

I 2–10 §§ föreskrivs om yttrandefriheten i program i sådana egensändningar som avses i lagen om lokala kabelsändningar.

I 11–23 §§ finns bestämmelser om inskränkningar i vissa fall i rätten att sända enligt lagen om lokala kabelsändningar. I den lagen finns bestämmelser om sådana inskränkningar också i andra fall.

Yttrandefriheten i egensändningar

2 § Föreskrifterna i 2 §, 5 § andra stycket, 7 § första, tredje och fjärde styckena samt 8–9 a §§ radioansvarighetslagen (1966:756) är tillämpliga på radioprogram som anges i 1 § andra stycket. Därvid skall vad som sägs om radioprogram, programföretag och radioansvarighetslagen i stället avse program som anges i 1 § andra stycket, den som bedriver egensändningar respektive denna lag.

Första stycket gäller inte program eller delar av program som består i en direktsändning av en dagshändelse eller av en sådan gudstjänst eller offentlig tillställning som anordnas av någon annan än den som bedriver egensändningen. Inte heller gäller 5, 6 och 8 §§ denna lag sådana program eller delar av program.

I frågor som inte behandlas i de angivna föreskrifterna i radioansvarighetslagen eller i denna lag gäller vad som föreskrivs i andra författningar.

3 § Den som avser att bedriva egensändningar skall för programverksamheten utse en programutgivare med uppgift att förebygga yttrandefrihetsbrott. Ett lokalt kabelsändarföretag får utse en programutgivare för varje kanal. Mot programutgivarens vilja får ingenting sändas i den verksamhet för vilken han är utsedd.

En programutgivare skall vara myndig och ha hemvist i Sverige. Han får inte vara i konkurstillstånd. Den som skall bedriva egensändningar skall anmäla vem som är programutgivare till kabelnämnden.

Om den som är utsedd till programutgivare inte längre är behörig eller om hans uppdrag upphör, skall den som bedriver egensändningarna omedelbart utse en ny programutgivare.

4 § Den som skall bedriva egensändningar får utse en eller flera personer att vara ställföreträdare för en programutgivare. Ställs sändningstid till förfogande för annan enligt 15 § första stycket lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar, får kabelsändarföretaget utse en särskild programutgivare för de program som sänds under denna tid.

Föreskrifterna i 3 § andra stycket gäller också i fråga om ställföreträdare

och särskilda programutgivare. När en ställföreträdare eller särskild programutgivare tjänstgör som programutgivare gäller vad som föreskrivs i 3 § första stycket tredje meningen honom i stället för den enligt 3 § utsedde programutgivaren.

5 § Varje egensändning av ett radioprogram skall avslutas med uppgift om vem som bedriver sändningen. Om en ställföreträdare eller en särskild programutgivare tjänstgör som programutgivare, skall uppgift också lämnas om detta.

6 § Den som är anmäld som programutgivare är ansvarig för yttrandefrihetsbrott i program som sänds i den verksamhet för vilken han är utsedd. Har en ställföreträdare eller särskild programutgivare tjänstgjort som programutgivare och har uppgift om detta lämnats i sändningen, är dock han ansvarig för programmet.

Ansvarar ingen enligt första stycket, är den som bedriver sändningarna ansvarig för yttrandefrihetsbrott i programmen. Denne svarar också i stället för programutgivare, ställföreträdare eller särskild programutgivare, om den utsedde inte hade anmälts till kabelnämnden eller saknade behörighet eller om hans uppdrag hade upphört.

Ansvar för yttrandefrihetsbrott i radioprogram eller för medverkan till ett sådant brott får inte ådömas någon annan än den som är ansvarig enligt första eller andra stycket.

7 § För skada på grund av yttrandefrihetsbrott i ett radioprogram svarar den som enligt 6 § är ansvarig för brottet. Om ett yttrandefrihetsbrott har begåtts i ett sådant program eller en sådan del av ett program som avses i 2 § andra stycket, åligger skadeståndsskyldigheten gärningsmannen eller, om flera har medverkat till brottet, gärningsmannen och övriga medverkande i förening.

Den som har bedrivit egensändningen är skyldig att ersätta skadan tillsammans med den som är ansvarig för brottet.

Skadeståndsskyldighet får inte åläggas någon annan än den som är ansvarig för skadan enligt första eller andra stycket.

8 § Den som enligt 6 § är ansvarig för innehållet i ett radioprogram skall anses ha haft kännedom om innehållet och ha medgett att programmet sändes.

9 § Den som bedriver egensändningarna skall se till att varje program som sänds spelas in och att inspelningen bevaras minst sex månader från sändningen. Rätt att kostnadsfritt ta del av en sådan inspelning och få en utskrift av vad som har yttrats i programmet har

1. justitiekanslern,
2. en enskild som anser att ett yttrandefrihetsbrott mot honom har begåtts i programmet eller att han har lidit skada på grund av ett yttrandefrihetsbrott i programmet, om det inte är uppenbart att han inte berörs av programmet på ett sådant sätt att han kan vara målsägande.

10 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet underlåter att fullgöra någon av sina skyldigheter enligt 9 § döms till böter eller fängelse i högst ett år.

Justitiekanslern är åklagare i mål om ansvar för brott som avses i första stycket.

Inskränkningar i rätten att sända

KU 1985/86:7

Bil. 3

11 § Fortsatt vidareändning av en programkanal från satellit får förbjudas om

1. det i kanalen vid upprepade tillfällen har förekommit program som har innehållit rörliga bilder med skildringar av sexuellt våld eller tvång eller med närgångna eller utdragna skildringar av grovt våld mot människor eller djur, samt sändningarna inte har varit försvarliga med hänsyn till syftet och sammanhanget samt omständigheterna i övrigt,

2. kanalen har varit ensidigt inriktad på sändningar av pornografiska bilder eller våldsskildringar i bild, eller

3. det i kanalen vid upprepade tillfällen har förekommit program varigenom någon har uttryckt hot mot eller missaktning för en folkgrupp eller annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung eller trosbekännelse.

12 § Ett tillstånd till egensändningar får återkallas

1. under de förutsättningar som anges i 11 § 1,

2. om det i kanalen vid upprepade tillfällen annars har förekommit sändningar av pornografiska bilder eller om sändningarna har varit ensidigt inriktade på våldsskildringar i bild,

3. under de förutsättningar som anges i 11 § 3.

På samma grunder som anges i första stycket får förordnas att den som bedriver egensändningar i en upplåten kanal skall upphöra med sändningarna.

13 § Ett förbud enligt 11 § eller ett förordnande enligt 12 § får meddelas endast om det med hänsyn till gärningarnas art och programkanalens karaktär och inriktning är godtagbart från yttrande- och informationsfrihetssynpunkt. I övrigt skall frågor som avses i 11 och 12 §§ bedömas efter samma grunder som gäller för bedömning av missbruk av tryckfriheten enligt 1 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen.

14 § Talan om åtgärd enligt 11 eller 12 § förs av justitiekanslern.

15 § En framställning om förbud mot fortsatt vidareändning av en programkanal från satellit upptas av Stockholms tingsrätt.

En framställning om återkallelse av tillstånd till egensändningar eller om förordnande att den som har fått en kanal upplåten till sig skall upphöra med sina sändningar skall upptas av den tingsrätt som är behörig att uppta tryckfrihetsmål från den kommun som sändningsrätten avser.

16 § En framställning om förbud mot vidareändning av en programkanal från en satellit skall delges dem som har tillstånd till satellitsändningar.

En framställning om återkallelse av tillstånd till egensändningar eller om förordnande att den som har fått en kanal upplåten till sig skall upphöra med sina sändningar skall delges den vars rätt att sända det är fråga om.

Den som delges framställningen skall uppmanas att inkomma med en förklaring över den inom viss tid, högst fjorton dagar från delgivningen. Avser framställningen förbud mot vidareändning av en programkanal från en satellit skall upplysning också lämnas om innehållet i 21 § tredje stycket.

17 § Rätten skall vid förberedande behandling i den utsträckning det behövs bereda målet så att det kan avgöras vid en huvudförhandling som slutförs i ett enda sammanhang. Rätten får efter omständigheterna bestämma i vilken mån den förberedande behandlingen skall vara muntlig eller skriftlig.

18 § När målet är förberett skall rätten sätta ut en tid för huvudförhandlingen. Denna skall hållas inom fjorton dagar från det att den förberedande behandlingen har avslutats, om inte särskilda skäl talar för ett längre uppskov.

19 § Frågan om justitiekanslerns framställning bör bifallas skall prövas av en jury med nio medlemmar.

Om minst sex jurymän är ense om att framställningen bör bifallas, skall också rätten pröva frågan. I annat fall skall justitiekanslerns framställning ogillas.

I sist nämnda fall får talan inte föras mot domen i den delen.

20 § När ett förbud enligt 11 § eller ett förordnande enligt 12 § andra stycket meddelas, skall rätten bestämma en tid om högst ett år under vilken förbudet eller förordnandet skall gälla.

När ett tillstånd återkallas enligt 12 § första stycket, skall rätten bestämma en tid om högst ett år inom vilken nytt tillstånd inte får ges.

21 § De som är jurymän för tryckfrihetsmål är behöriga att medverka i juryn.

Bestämmelserna i 12 kap. 10–12 §§ och 14 kap. 1–3 §§ tryckfrihetsförordningen och i 4–9 och 11 §§ lagen (1949:164) med vissa bestämmelser om rättegången i tryckfrihetsmål skall tillämpas också i mål om åtgärd enligt 11 eller 12 §. Vad som där sägs om frågan, om brott föreligger, skall därvid i stället avse frågan, om justitiekanslerns framställning bör bifallas.

Kallelser och andra meddelanden i mål om förbud enligt 11 § behöver inte tillställas andra tillståndshavare än dem som har avgett förklaring eller som på annat sätt särskilt har begärt detta. Underrättelse om utgången i målet skall dock lämnas alla tillståndshavare.

22 § Bifalls justitiekanslerns framställning, skall motparten åläggas att ersätta kostnader som enligt rättens beslut har utgått av allmänna medel endast om det finns särskilda skäl till det. Om justitiekanslerns framställning ogillas har motparten rätt till ersättning av allmänna medel för kostnader som varit skäligen påkallade för att ta till vara hans rätt.

23 § Tingsrätten får förordna att en dom, varigenom justitiekanslerns framställning bifalls, skall lända till efterrättelse utan hinder av att den överklagas.

Ett förbud enligt 11 § gäller även mot den som har fått tillstånd till satellitsändningar efter det att framställningen om förbud gjordes.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

3 Förslag till Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 36 kap. 5 § rättegångsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

36 kap.
5 §¹

Den som till följd av 2 kap. 1 eller 2 § eller 3 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100) eller bestämmelse, till vilken hänvisas i något av dessa lagrum, ej äger lämna uppgift må ej höras som vittne därom utan tillstånd från den myndighet i vars verksamhet uppgiften har inhämtats.

Ej heller må advokat, läkare, tandläkare, barnmorska, sjuksköterska, kurator vid familjerådgivningsbyrå, som drives av kommun, landstingskommun, församling eller kyrklig samfällighet, eller deras biträden höras angående något, som på grund av denna deras ställning förtrots dem eller de i samband därmed erfarit, med mindre det är i lag medgivet eller den, till vilkens förmån tystnadsplikten gäller, samtycker därtill. Den som till följd av 9 kap. 4 § sekretesslagen inte får lämna uppgifter som avses där får inte höras som vittne om dem, utan att det är medgivet i lag eller att den till vars förmån sekretessen gäller samtycker till det.

Rättegångsombud, biträde eller försvarare må ej höras som vittne om vad för uppdragets fullgörande förtrots honom, med mindre parten medger, att det må yppas.

Utan hinder av vad i andra eller tredje stycket sägs vare annan än försvarare skyldig att avgiva utsaga i mål angående brott, för vilket icke är stadgat lindrigare straff än fängelse i två år.

Om tystnadsplikt för präst inom svenska kyrkan är särskilt stadgat. Präst inom annat trossamfund än svenska kyrkan eller den som i sådant samfund intager motsvarande ställning må icke höras som vittne om något som han vid enskilt skriftermål eller under självavårdande samtal i övrigt har erfarit.

Den som har tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, 9 § radioansvarighetslagen (1966:756), 1 § lagen (1982:460) om ansvarighet för närradio eller 11 eller 16 § lagen (1982:521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar får höras som vittne om förhållanden som tystnadsplikten avser endast i den mån det föreskrivs i nämnda paragrafer.

Den som har tystnadsplikt enligt 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, 9 § radioansvarighetslagen (1966:756), 1 § lagen (1982:460) om ansvarighet för närradio, 11 eller 16 § lagen (1982:521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar eller 2 § lagen (1985:000) om ansvarighet för lokala kabelsändningar får höras som vittne om förhållanden som tystnadsplikten avser endast i den mån det föreskrivs i nämnda paragrafer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

¹ Senaste lydelse 1985:657.

4 Förslag till Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

KU 1985/86:7

Bil. 3

Härigenom föreskrivs att 16 kap. 1 § sekretesslagen (1980:100) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

16 kap.

1 §¹

Att friheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen att meddela och offentliggöra uppgifter i vissa fall är begränsad framgår av 7 kap. 3 § första stycket 1 och 2 samt 5 § 1 och 2 samma förordning. De fall av uppsätligt åsidosättande av tystnadsplikt, i vilka nämnda frihet enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 och 5 § 3 tryckfrihetsförordningen i övrigt är begränsad, är de där tystnadsplikten följer av

2. 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, 9 § radioansvarighetslagen (1966:756), 1 § lagen (1982:460) om ansvarighet för närradio *eller* 11 eller 16 § lagen (1982:521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar

2. 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen, 9 § radioansvarighetslagen (1966:756), 1 § lagen (1982:460) om ansvarighet för närradio, 11 eller 16 § lagen (1982:521) om ansvarighet för radio- och kassettidningar *eller* 2 § lagen (1985:000) om ansvarighet för lokala kabelsändningar

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1986.

¹ Senaste lydelse 1985:375.

5 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1985:000) om ändring i lagen
(1981:485) om förbud mot spridning av filmer och
videogram med våldsinslag

KU 1985/86:7

Bil. 3

Härigenom föreskrivs att 4 § lagen (1981:485) om förbud mot spridning av filmer och videogram med våldsinslag i paragrafens lydelse enligt lagen (1985:000) om ändring i nämnda lag skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Utskottets förslag

4 §

Denna lag gäller inte

1. offentliga föreläsningar av biografilm eller videogram som avses i förordningen (1959:348) med särskilda bestämmelser om biograf föreställningar m. m.,

2. sändningar av televisionsprogram som sker med stöd av 5 § första eller tredje stycket radiolagen (1966:755).

2. sändningar av televisionsprogram som sker med stöd av 5 § första eller tredje stycket radiolagen (1966:755) eller med stöd av tillstånd enligt lagen (1985:677) om lokala kabelsändningar.

